

Samleskinnen

Nr. 2/2017 – Årgang 22

Medlemsblad for Rogaland Elektromontørforening

- Fascismens blodige ettermæle
- Ferie - rettigheter og plikter
- Tariffoppgjøret 2018
- Stortingsvalget 2017
- EØS bestemmer
- Hard HR

Samleskinnen

Utgitt av:

Rogaland Elektromontørforening
Lagårdsveien 124

4011 Stavanger

Mandag-fredag 08.00-15.30

Hjemmeside: www.rele.no

E-post: firmapost@rele.no

Telefon:

Stavanger 51 84 04 50

Faks:

Stavanger 51 84 04 80

Leder:

Øivind Wallentinsen: 908 97 703

E-post: wallentinsen@rele.no

Kontormedarbeider:

Olga Kozlova 940 54 269

E-post: firmapost@rele.no

Organisasjonssekretærer:

John Helge Kallevik

Mobil: 908 97 701

E-post:

jhkallevik@rele.no

Geir Ove Bernhoff

Mobil: 913 40 240

E-post:

bernhoff@rele.no

Annonse:

Ta kontakt med Stavangerkontoret.

Deadline:

Nr. 3-2017 = 25. september

Nr. 4-2017 = 24. november

Nr. 1-2018 = 05. mars

Nr. 2-2018 = 30. mai

I posten ca. 4 uker etter deadline

Ettertrykk med gjengivelse av kilde tillates.

Redaktør: Torkel Risanger Ulvik

Mobil nr: 46415551

E-post: torkel.ulvik@helgevold.com

Redaksjonen: Arbeidsutvalget

Opplag: 2.200

Forside: Geir Ove Bernhoff

Trykk: Kai Hansen, Stavanger

Leder

Sommeren nærmer seg og med det også høsten. Den 11. september er det Stortingsvalg, vi skal da velge hvem som skal styre landet de neste 4 årene. Etter min mening vil det har stor betydning at vi får ett Regjeringsskifte, fra dagens Høyre-FRP Regjering til de Rød/grønne. Jeg mener at det vil være til det beste for oss som er arbeidere at de Rød/grønne får flertall.

Vi har pr. dato en veldig høy arbeidsledighet, som mange medlemmer av vår fagforening har følt og føler på kroppen. En ny Regjering må ha både vilje og evne til å sørge for at alle får en mulighet til å få en jobb. Jeg mener at dagens Regjering ikke har tatt krisen, vi har i denne regionen, alvorlig på noe tidspunkt i de årene vi har bak oss og heller ikke nå. Siste målinger fra SSB viser at arbeidsledigheten igjen stiger. Det må settes inn tiltak som virker slik at arbeidsledigheten bringes ned på ett mye lavere nivå enn dagens. For å få dette til er jeg overbevist om at vi trenger en ny regjering bestående av de Rød/Grønne. Dagens Høyre/FRP regjering har brukt mer oljepenger enn noen Regjering før dem, men de har brukt pengene på de gale tingene. Skattelette til de rike hjelper ikke når arbeidsløsheten stiger. Det er prøvd i mange land uten å virke og samme resultat har vi fått i Norge også. Det er det offentlig via kommuner, fylker, staten, statlige foretak etc, som må få mer midler, slik at de kan investere, da blir det behov for mer arbeidskraft. Norge har midlene som skal til for å få alle i arbeid, vi må sørge for at de Rød/grønne partiene, som har arbeid til alle som jobb nr. 1, får flertall etter Stortingsvalget 11. september.

Jeg vil bare minne om endringene i arbeidsmiljøloven, der det var over en million fagorganiserte ut i en politiske streik mot endringene, allikevel gjennomførte Høyre/FRP Regjeringen endringene med støtte fra Venstre/KRF. Adgangen til å ansette midlertidig på generelt grunnlag er det en god del av medlemmene som allerede har fått merke. Antall midlertidige ansatte har gått opp og antall fast ansatte har gått ned. Alle partiene (Arbeiderpartiet, Senterpartiet, SV og Rødt) på "venstre" sida har lovet å endre arbeidsmiljøloven slik at adgangen til å ansette midlertidig på generelt grunnlag ikke lengre vil være tillatt. I tillegg har de Rød/grønne lovet og reversere en del av de andre endringene som blant annet bestemmelsen om kollektiv søksmål. Kollektiv søksmål er viktig pga. at da vil det være klubb, fagforening, forbund eller LO som går til søksmål og ikke slik som det er nå der den enkelte må gå til søksmål hvis vedkommende mener at han/hun har rett på fast ansettelse. I tillegg må kollektiv søksmål utredes videre til å omfatte flere bestemmelser i loven.

Ett annet forhold som jeg mener det er en stor forskjell på hvem som styrer landet er i forhold til sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Dagens Høyre/FRP Regjering har ikke foretatt seg noe i dette spørsmålet selv om det ikke har manglet på eksempler som bekrefter at utviklingen går i feil retning. Vi har en stadig større utbredelse av at arbeidstakere ansettes på vilkår som kun gir dem lønn hvis/når bedriften har oppdrag. Da slipper også disse bedriftene å gå til oppsigelse for de slutter bare å ringe. I ett slikt regime er det også lett å tenke seg at de som sier fra blir de siste som får en telefon om nytt arbeid. Vi har også sett at kontraktene knyttet til det enkelte oppdraget blir kortere og kortere på tross av at prosjektet som arbeiderne er på har en relativ lang varighet. Korte kontrakter virker disiplinerende på arbeiderne. Her trengs det handling og konkrete tiltak slik at arbeiderne får trygge og forutsigbare ansettelses-, arbeids- og lønnsforhold. Også her har partiene på "venstre" sida kommet med konkret forslag i perioden, som er blitt nedstemt av Høyre/FRP og Venstre/KRF. I tillegg mener jeg de Rød/Grønne har mye bra på dette feltet i sine programmer.

Jeg vil også peke på skjevfordelingen i den skatteletten som er gitt. De aller fleste som har en gjennomsnittlig arbeidsinntekt har fått ca. kr. 3400,- i skattelette mens den rikeste prosenten har fått en skattelette på over kr. 50 000,- i snitt. Hvi vi ser på den rikeste promillen i landet har de fått en skattelette på ca. kr. 264 000,-. Med andre ord kan vi si at den rikeste promillen har fått en skattelette som er ca. halvparten av en normal årslønn for de fleste. Dette burde være nok for de fleste for å kunne fastslå at vi har en Regjering som ønsker å øke forskjellene i Norge og som gjennomfører en politikk som sørger for at det skjer. Hvis vi samtidig tar med at Høyre/FRP Regjeringen også har fjernet feriepenger til de som er arbeidsløse ser vi at det ikke er tilfeldig.

Når vi nå skal bruke stemmeretten ved dette Stortingsvalget så tror jeg de

forts. side 3

Innhold

Lederen har ordet	2
Redaktørens hjørne	3
Forberedelser til tariffoppgjøret 2018	4 – 5
Hard HR	6 – 8
HMS-konferanse	
17. og 18. oktober 2018	9
Ferie – rettigheter og plikter	10
Feriefordeler for deg som er medlem i	
EIL og IT-forbundet	11
Storingsvalget 2017	12 – 13
Studietur til Spania	14 – 16
Korte velferdspermisjoner for å følge egne	
barn til skole og/eller barnehage, eller	
innkallelse til konferansetie	
i arbeidstid	17
EØS bestemmer	18 – 20
Grillfest	21
Tips DLE om farlige EL-anlegg	
og ulovlig arbeid	22 – 23
1. mai 2017	24 – 26
Vi inviterer til HMS-konferanse	
den 17. og 18. oktober 2017	27
Markering for	
konsekvensutredning	28 – 29
Felleskonferanse Landsoverenskomsten	
– olje og installasjon	30 – 31
Landsoverenskomsten for elektrofag	
– Tariffrevisjon 2017	32 – 33
Støy og Støv innen	
Bygg og Anlegg	34 – 35
Foreløpig innkalling til halvårs møtet	
i Rogaland Elektromontørforening	
2. november 2017	35
Høring på ny yrkesfaglig	
tilbudsstruktur	36 – 37
Rapport fra utvalgene	38 – 39
God sommer!	40

Redaktørens hjørne

Hei og velkommen til sommerens utgave av Samleskinnen.

I denne utgaven kan du lese om hvordan det nye HR, (Human Resources) systemet i bedrifter brer om seg. Disse HR sjefene kan kjøre en tøff linje mot oss ansatte, og ikke minst tillitsvalgte. Jeg har selv lurt lenge på hva HR sjefen egentlig gjør, og svaret var nedslående.

I oktober skal El & It forbundet avholde landstarriffkonferansen. Jeg vil anbefale klubbene til og sende inn sine forslag til endring av ny tariffavtale så snart de har mulighet. Dette kan du lese mer om i bladet.

Lokale klubber har de siste årene slitt med å få lokale tillegg, da arbeidsgiverne sier at bedriften går dårlig. Dette trenger ikke og være hele sannheten, da mye kan skjules i bedriftens regnskap. På klubbstyrekonferansen som ble avholdt i Sandnes 12-14. juni, hadde vi en grundig gjennomgang i hvordan vi kan lese bedriftens regnskap. Her er det mye og lære! Anbefaler på det sterkeste å melde deg på neste gang det er kurs!

Selv om bedriftene sier at det ikke er økonomi til og få noe lokale tillegg, må vi uansett kalle inn til forhandlingsmøte og i det minste oppdatere lønnsprotokollen.

11. september er det stortingsvalg, og vi skal til valgurnene og stemme. Det jeg syns du skal tenke på når du går, eller kjører bort til valglokalet er: Partiet jeg skal stemme på, vil det tenke på oss håndverkere? Vil dette partiet jobbe for at alle vi håndverkere har et arbeid og gå til? Og ikke minst en pensjon og leve av når vi blir pensjonister? Det viktigste er uansett at du bruker stemmeretten din! Vist du ikke har peiling på hva du skal stemme, vil jeg anbefale valgmaten til NRK. Den har 24 spørsmål, og tar ikke så lang tid og trykke seg igjennom. Godt valg!

Ferien nærmer seg med stormskritt, og i denne forbindelsen vil jeg minne på feriefordelene til LO favor, som blant annet er gode priser på leiebil og hotell. Husk at du som El & It medlem har en meget bra reiseforsikring inkludert i ditt medlemskap, den dekker det meste!

Så til slutt vil jeg ønske alle en riktig god sommer!

Torkel Risanger Ullvik

Fagforeningens styrke, er din sikkerhet!

fra s. 2

aller færreste av oss vil finne ett parti der vi er enige i hele partiprogrammet. Jeg mener det er viktig å ta for seg noen hovedpunkter som er viktige, slik jeg har gjort over. Den enkelte må finne det eller de partiene som ligger nærmest det vi selv mener. Det er selvfølgelig mange flere saker som er viktige, flere enn de jeg har trukket frem, men jeg mener at de sakene jeg har trukket frem er noen av de viktige sakene. Den enkelte må selvfølgelig konkludere med hva som er rett parti å gi sin stemme til, men det er viktig å benytte stemmeretten. Hvis jeg skulle gi ett råd om hvilke partier som bør få stemmene vil det være partiene på venstresiden, rekkefølgen er uprioritert, Arbeiderpartiet, Senterpartiet, og Rødt. Jeg utelater SV fordi jeg mener de ikke har noen god næring- og industripolitikk. Jeg mener at jobb til alle er viktigst så derfor må partiene ha en troverdig nærings- og industripolitikk, det mener jeg ikke SV har. Derfor kan jeg heller ikke inkludere SV i mitt råd om hvilke partier som bør få stemmene.

Tilslutt vil jeg minne om at jobben ikke er slutt når vi har stemt og forhåpentligvis fått ett annet flertall, som gjør at de Rød/Grønne danner Regjering. I etterkant av valget må vi jobbe hver dag for å skape forståelse blant politikerne i forhold til de sakene vi mener er viktigst og hva som er problemet/problemene og hvordan det/de kan løses. Til denne jobben trenger vi at alle er med, slik at vi må også ta vare på og gi næring til engasjementet hos tillitsvalgte og medlemmer. Slagordet "Sammen er vi sterke" vil fortsatt virke i praksis.

Da gjenstår det bare å ønske alle en riktig god sommer og et godt valg.

Øivind

Av: Øivind Wallentinsen

Tariffoppgjøret 2018 nærmer seg raskt. Det er nå tid for klubber og medlemmer til å diskutere forslag til endringer i Landsoverenskomsten for elektrofagene (LOK). Klubber og medlemmer må sende eventuelle forslag til endring til fagforeningen innen kl. 12.00, 4. September 2017, forslagene sendes til firmapost@rele.no.

Først litt om hvordan forslagsbehandlingen foregår for LOK. Det er lange tradisjoner for at medlemmer og klubber stiller forslag gjennom fagforeningen til endringer i tariffavtalen. Fra fagforeningen pleier vi å sende inn mellom 40 og 50 forslag til endringer.

Forslagene som blir sendt inn fra klubber og medlemmer blir grundig gjennomgått i fagforening og det er fagforenings styret som foretar den endelige behandlingen før forslagene sendes inn til EL & IT Forbundet sentralt.

Det er viktig at klubbene starter diskusjonen allerede nå slik at de ikke kommer i tidsnød når sommerferien er avviklet. Forslag til endringer av tariffavtalen trenger ikke være 100% gjennomarbeida med forslag til hvordan en endra eller ny paragraf skal se ut. Det viktigste er at klubben beskriver hva de vil endre og

hvorfor så vil behandlinga i fagforeningen føre frem til ett konkret tekstforslag.

Jeg har hentet frem ett forslag som fagforeningen sendte inn i forbindelse med tariffoppgjøret 2016, dette er ment som ett eksempel på hvordan det kan gjøres. Her er eksempelet:

Forslag LOK § 2

Ansettelses: Setningen «Midlertidig ansettelses kan kun foretas når det er drøftet», utgår og erstattes med:

Arbeidstakerne skal ansattes fast. Midlertidige ansettelses kan kun foretas når dette er avtalt skriftlig mellom EL & IT klubben og bedriften. Avtale om midlertidig ansettelse kan inngås:

- a) når arbeidet er av midlertidig karakter og adskiller seg fra det som ordinært utføres i virksomheten*
- b) for arbeid i stedet for en annen (vikar)*
- c) for praksisarbeid*
- d) med deltakere i arbeidsmarkedstiltak i regi av eller i samarbeid med arbeids og velferdsetaten*

Begrunnelse:

Som det fremkommer av teksten under LOK § 2 gir varige ansettelsesforhold for alle arbeidstakerne i bedriften de beste forutsetningene for kompetanseheving, sikkerhet, kvalitet, lønnsomhet og trygghet for den enkelte arbeidstaker. Endringene i den nye Arbeidsmiljøloven tar ikke hensyn til dette og det er derfor nødvendig ta dette inn i Landsoverenskomsten.

Landstariffkonferansen (LTK) avholdes i Tromsø 9. – 12. Oktober. Det er denne konferansen som behandler alle forslagene som er innsendt fra de forskjellige fagforeningene. Konferansen har ca 100 deltakere hvor vår fagforening får et antall utfra vår størrelse, i 2017 får vi 11 representanter. I tillegg så pleier fagforeningen sende 1-3 observatører.

LTK behandler de innsendte forslagene og vedtar hva som skal prioriteres i t-oppgjøret 2016. I tillegg velger konferansen forhandlingsutvalget for LOK.

Etter at LTK er ferdig er det forhandlingsutvalget som har ansvaret for å gjennomføre forhandlingene med NELFO (vår arbeidsgivermotpart). I tillegg så blir tariffoppgjøret med krav og prioriteringer behandla både i EL & IT Forbundets landsstyret og LOs representantskap. EL & IT Forbundets landsstyret avholder sitt møte i desember 2017 og gjør sine vedtak med bakgrunn i vedtakene fra landstariffkonferansene. Videre så vil LOs representantskap behandle krav, prioriteringer og oppgjørsform i sitt møte som normalt avholdes i løpet av februar måned i 2018. Det er LOs representantskap som har det avgjørende ordet om oppgjøret skal forhandles forbundsvist eller samordna.

Hvis vedtaket blir at forhandlingene skal gjennomføres forbundsvist vil det for vår del bety at forhandlingsutvalget som LTK velger vil gjennomføre forhandlingene, disse forhandlingene kan ende opp med ett anbefalt resultat. Alternativet er at forhand-

lingsutvalget sier nei til tilbudet fra arbeidsgiverne, da vil oppgjøret gå til mekling og hvis det fortsatt er nei etter mekling så vil alle eller deler av medlemmene på overenskomsten bli tatt ut i streik. Hvis det blir ett anbefalt resultat sendes dette ut til medlemmene som går på overenskomsten og medlemmene stemmer JA eller NEI til resultatet. Forhandlingene skal være ferdige til 1. Mai, hvis ikke oppgjøret går til mekling.

Hvis vedtaket i LOs representantskap blir at oppgjøre skal gjennomføres samordna betyr det at det er LO som forhandler direkte med NHO. Når resultatet av oppgjøret blir sendt ut til medlemmene for at de skal si JA eller Nei til oppgjøret, er det alle LOs medlemmer innenfor NHO området som har stemmerett. Ved ett samordna oppgjør skal forhandlingene være ferdige til 1. April, hvis ikke oppgjøret går til mekling.

Fagforeningen kommer til å ha jevnlig møter for tillitsvalgte frem mot oppgjøret slik at vi samla sett er best mulig forberedt til å gjennomføre tariffoppgjøret 2018 på en god måte og på den måten bidra til at vi får ett godt resultat.

Vi minner om forslagsfristen som er kl. 12.00, 4. September 2017. Forslagsfristen gjelder både forslag til endringer av LOK og forslag på representanter og vararepresentanter/observatører til landstariffkonferansen i Tromsø 9. – 12. Oktober 2015. Vi ber om at forslagene sendes til firmapost@rele.no.

Hard

HR

"Toppledelsen
har all makt"

"Store gevinster
til de som sitter
øverst"

"Tillitsvalgte blir
holdt utenfor"

"Krav til full
lojalitet"

"Kontrollregime"

Av: Geir Ove Bernhoff

I dag opplever flere og flere av oss en hardere personalpolitikk i sine bedrifter, med større innslag av midlertidige ansettelser, innleie fra bemanningsbyrå, outsourcing, angrep på inngåtte tariffavtaler og målstyring av de ansatte.

Denne personalpolitikken er basert på en amerikansk arbeidslivsmodell.

I dette systemet er tariffavtaler og fagforeninger en direkte trussel.

For at du skal produsere best mulig og være motivert i jobben din, må du ha innflytelse på din egen arbeidshverdag – både på hvordan du skal utføre jobben og hva du skal gjøre. Det er viktig at du blir hørt og at du får bruke den kompetansen du har. Under slike forhold blir vi mer kreative, presterer bedre og mer lojale ovenfor våre arbeidsgivere. Dette er noe

som de fleste av oss vet, og som understøttes av seriøse forskningsrapporter.

Det er dette som er den tradisjonelle norske måte å behandle arbeidstakerne på, noe som også har gitt oss et konkurransedyktig arbeidsliv med høy produktivitet og med stor lære- og omstillingsevne. Nøkkelfaktoren i denne modellen er tillit, og ikke minst sterke

fagforeninger som gir trygghet og rettferdighet for de ansatte.

Er vi alle egoister?

Problemet med det nye HR-systemet (Human Resources) er at det baseres på et menneskesyn hvor vi alle er uhelbredelige egoister, og hvor tilliten til hverandre er ikke-eksisterende. I dette systemet burde alle mennesker eneste ønske være å gjøre karriere, og hvis du ikke ønsker det er det fordi du egentlig er arbeidssky og helst vil sluntre unna. Vi må derfor alle holdes under sterk kontroll, og styres med pisk og gulrot. Hadde dette menneskesynet vært reelt, ville frivillige organisasjoner og tillitsvalgte være en umulighet og Robin Hood blitt betraktet som samfunnsfiende nummer én.

Stein Stugu

Det er dette Stein Stugu, den tidligere konserntillitsvalgte i Frydenlund, Ringnes og Orkla, beskriver i sin nylige utgitte bok «Du har sparken». I boken tar han for seg de forskjellige formene for Hard-HR og hvordan det arter seg i bedriftenes personalpolitikk. En fleksibel anvendelse av arbeidskraften er noe av kjernen i HR-ledelse. Dette forutsetter en systematisk forskjellsbehandling av de ansatte.

Fleksibel arbeidskraft

I det den nye HR-politikken betyr økt «fleksibilisering» en mer kynisk utnyttelse av arbeidskraften. Bedriftene ønsker da å beholde en liten kjerne av de beste arbeidstakerne, som de forventer skal stå til disposisjon døgnet rundt. Det resterende personellet tas inn via innleie, midlertidig ansettelse eller selvstendig næringsdrivende. Denne type personell kan sies opp på kort varsel, samtidig som de koster bedriften mindre i forhold til lønn, opplæring, pensjon og liknende. Dette er en arbeidstakergruppe som nærmest er rettsløse. I tillegg benytter bedriftene seg av outsourcing, bortsetting av arbeid og franchise.

Det er svært lav organisering blant personer som er som er ansatt i slike stillinger. Ser vi til byggebransjen i Oslo, hvor bruken av slike ansettelse er svært høy, er organisasjonsprosenten falt helt nede i 11 prosent. Fagforeningene har da i praksis mistet sin forhandlingsmakt. På denne måten bryter arbeidsgiver opp det organiserte arbeidslivet, hvor arbeidstakeren står alene igjen mot arbeidsgiver. Det eneste makten arbeidstaker står igjen med er å true med å si opp jobben.

Stein Stugu, rådgiver i De Facto, har gitt ut boken «Du har sparken», som synliggjør hvor fremtredende den ny harde HR-politikken har blitt i våre bedrifter.

Individuell lønn

Det viktigste styringsverktøyet for HR er individuell lønn. Det er selve spydspissen i arbeidsgiveres kontroll over de ansatte. Med en slik lønn skal de ansatte bli presset til å yte maksimalt – hele tiden. I stedet for at lønnen er arbeidstakerens rettferdige del av det han/hun er med på å produsere, blir det en belønning for prestasjon. Og hva som er god prestasjon avgjøres av ledelsen. Tariffavtaler er i deres øyne en uting, noe som hindrer ledelsen å bruke lønnen som pisk eller gulrot.

Hemmelighold

For at ledelsen skal kunne styre arbeidskraften med individuell lønn, er det svært viktig for dem at lønnen til den enkelte holdes hemmelig. Når det er ledelsen som da definerer hva som er riktig lønn, er det svært sannsynlig at lønnsfordelingen ikke vil bli oppfattet som rettferdig blant de ansatte. Uten hemmelighold vil ledelsen derfor ikke kunne opprettholde et slikt lønssystem, i alle fall ikke uten mye bråk og uro.

Karaktersetting

I en del store bedrifter blir lønnen fordelt ut i fra karaktersetting på de ansatte. Slike karakterer baserer seg som oftest på «trynefaktor» - hvor godt likt du er av sjefen. Hvor motivert er du? Er du et ja-menneske? Stiller du opp til alle døgnets tider? Selger du mye ekstra til kundene? Er du flink til å smiske med sjefen? I slike systemer kommer tillitsvalgte ofte ut med lave karakterer, selv om tillitsvalgte som regel er

ansatte med stor kompetansen høy moral og lojalitet. På denne måten prøver bedriftene å kneble de tillitsvalgte og klubben.

Målstyring

Et viktig verktøy ledelsen bruker for økt kontroll er en omfattende målstyring. Alt skal måles og rap-

*«Målstyring og
overvåkning er en
mistillit ovenfor de
ansatte»*

porteres. De ansatte skal styres etter oppsatte mål som kommer ovenfra. Rapporteringen blir en større og større del av arbeidsdagen. Bare tenk over hvor mange papirer vi fyller ut i løpet av en dag. Og tenk over all den

overvåkingen som vi blir utsatt for: GPS i servicebilene, kameraovervåking, kortlesere overalt, PC-overvåking, mobilbruk etc. Målstyring er i realiteten en kontroll og overvåking av de ansatte, noe som faktisk er en erklæring om mistillit ovenfor oss. Dette skal gi ledelsen en følelse av full kontroll, noe som kun er en illusjon. Bedriftene hadde faktisk fått en mye større produksjon ved å gi de ansatte tillit, kuttet ut målstyringen, og konsentrert seg om virksomhetens virkelige formål.

Krav om lojalitet

Stadig flere bedrifter legger inn krav om taushet i arbeidskontraktene, ikke bare mens de er ansatt, men også etter de har sluttet. Krav om å «spille på lag» blir

*«Karrierejegere blir
forfremmet inntil de
når sitt
inkompetansenivå»*

brukt som et redskap for å holde ubehagelig informasjon borte. På denne måten kan de skjerme bedriften mot kritikk utenfra, og kan ture på som de selv måtte ønske.

Hvordan skal Arbeids-tilsynet, fagforeninger eller samfunnet kunne stanse ulovligheter når alle i bedriften trues til taushet?

Ryanair er et slikt selskap. Taushetsregimer som dette går ikke bare utover de ansattes rettigheter, men også sikkerheten til de som bruker selskapet. Vi kan selv tenke oss problemet med piloter som blir nektet å varsle om alvorlige sikkerhetsbrudd!

Uenighet i slike virksomheter blir betraktet som illojalitet. Dette stiller tillitsvalgte i en vanskelig posisjon, da deres viktigste oppgave er å ta opp de problemer som måtte oppstå i sin bedrift. Informasjon og samarbeid er helt avgjørende for utvikling av et sunt og sikkert samfunn. Slik taushetskontroll er derfor et alvorlig angrep på vårt frie demokrati!

Inkompetanse

Som jeg beskrev tidligere i artikkelen, baserer dette HR-systemet seg på at alle mennesker er karrieredyr som vil opp og frem. De har helt uteglemt dem som trives der de er, og som er stolt over å utføre et kvalitetsmessig fagarbeid. Det er disse som faktisk gjør den beste jobben, ikke dem som stadig jager for å komme seg videre. En god jobb for dem er kun et redskap for forfremmelse. Vi ser da en rimelig forklaring på alle de ubrukelige sjefene vi møter oppover i systemet, personer som blir forfremmet inntil de når sitt *inkompetansenivå*.

Snikende endringer

Disse endringene kan være vanskelig å oppdage, da de kommer i små drypp. Ledelsen vil aldri presentere et helhetlig bilde over deres planer. En liten endring nå og en liten endring da. Vi får utsagn som, «en så liten endring må dere da kunne godta». Til slutt står vi igjen med et system som har gått fra å behandle de ansatte som en gruppe over til isolerte individer, som skal tuktes til lydighet.

Vi må stå samlet

For å motvirke slike systemer må vi aldri stille oss på sidelinjen, men kreve å bli involvert i alle prosesser, før bedriften tar beslutning om å innføre endringer. Dette har vi den fulle rett til etter Hovedavtalens bestemmelser. Avvis alt som har med individualisering og trynefaktorer. Ikke godta innleie fra bemanningsbyrå eller midlertidig ansettelse. Gå aldri i møter eller inngå avtaler alene. Og ikke minst – organiser flest mulig. Til sterkere klubben er, desto vanskeligere er det for ledelsen å holde dere utenfor.

HMS Konferanse

17 og 18. oktober 2017

Av John Helge Kallevik

EL og IT Forbundet Distrikt Rogaland inviterer til HMS Konferanse 17. og 18. Oktober 2017. Konferansen holdes på Quality Residence Hotell, Sandnes. Målgruppa er verneombud, hovedverneombud og tillitsvalgte med HMS oppgaver og interesse. Målet med konferansen er å sette fokus på en del HMS områder som opptar medlemmene og verneombud.

Det er HMS utvalget i Distriktet som inviterer. Leder av HMS utvalget, Terje Hansen, er ansvarlig for HMS konferansen. Konferansen avholdes hvert annet år.

I år har konferansen temaer som skal favne bredt blant medlemmene i våre bransjer, IKT, Energi og installasjon/onshore og offshore.

Til disse konferansene har Terje og utvalget som vanlig funnet de beste forelesere som er tilgjengelig. De er opptatt av sine områder de foreleser i.

For 2 år siden var Arbeidstilsynet på besøk, ved Gro Ellingsen, og informerte om arbeidslivskriminalitet i Rogaland og på landsbasis. I år blir det en oppfølger på temaet. Temaet er fortsatt aktuelt, også i Rogaland. Det er ikke bare på byggeplasser i Oslo det avdekkes kriminalitet, også i Rogaland. Det er nedsatt ei gruppe fra Arbeidstilsynet, Politiet og Skatteetaten.

I tillegg vil temaer som arbeid i høyden bli belyst. Temaet Hard HR har også aktualisert seg etter nylig utkommet bok av Stein Stugu, De Facto.

Arbeidsmiljøet innen IKT blir også belyst. Dette temaet har ikke vært noe fremme i debattene. Det blir en spennende konferanse å se frem mot sier Terje Hansen. Han oppfordrer til påmelding fra alle medlemsgrupper innen EL og IT Forbundet Distrikt Rogaland.

Hvem betaler?

Mat, overnatting og reise betales av Distriktet. Det oppfordres til at arbeidsgiverne betaler lønn for sine ansatte verneombud og tillitsvalgte. Dette er en del av den lovpålagte opplæringen som ligger i arbeidsmiljøloven og dens forskrifter.

I all hovedsak så er det **ferieloven**: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1988-04-29-21?q=Ferieloven> som avgjør hvilke rettigheter og plikter du har knyttet til ferie. De fleste tariffavtaler sikrer deg rettigheter utover det ferieloven gir. Dette gjelder blant ekstra feriedager og høyere feriepengesats.

Rettigheter og plikter i ferieloven

1. Alle har rett til 25 virkedager ferie hvert år. Hverdager inkludert lørdager er virkedager. Søndager og helligdager regnes ikke som virkedager. Normalt vil seks virkedager tilsvare en uke. Som arbeidstaker har du altså krav på fire uker og en dag ferie hvert kalenderår. Organiserte arbeidstakere med tariffavtale har en femte ferieuke. Arbeidstakere som fyller 60 år i ferieåret har krav på en ekstra ferieuke.
2. Du får ikke lønn i ferien, men har krav på feriepenger som tilsvarer 10,2 prosent av det du tjente [arbeidsvederlag] året før. Satsen for arbeidstakere med tariffavtale [den femte uka] er 12 prosent. De som er over 60 år har rett på minimum 12, 5 prosent. Arbeidsvederlag består av lønn, bonus og provisjonsbasert lønn.
3. Blir du syk i ferien, har du rett på ny ferie fra første sykedag. Dette krever legeerklæring og 100 prosent sykemelding.
4. All lovbestemt ferie som ikke er avviklet i løpet av ferieåret skal overføres til påfølgende ferieår. Dette gjelder også i de tilfeller der arbeidstaker har for eksempel vært syk over flere år og har mye ferie til gode.
5. Ferien må tas ut i feriedager, ikke penger. Det er ikke lov å få utbetalt feriepenger for ferie som ikke er avviklet eller overført til påfølgende ferieår. Dette gjelder også i de tilfeller det er tale om overføring grunnet arbeidsuførhet eller foreldrepermisjon. Den eneste grunnen til å få ut feriepenger for ferie som ikke er avviklet, er at man slutter i jobben.
6. Arbeidstaker har rett og plikt til å avvikle full ferie, også når han eller hun skifter arbeidsgiver. Arbeidsgiver plikter å sørge for at arbeidstaker tar ut ferie i løpet av ferieåret.
7. Arbeidstaker kan kreve å få underretning om ferieavviklingen minst to måneder før ferien tar til, såfremt ikke særlige grunner er til hinder for dette.
8. Det kan inngås skriftlig avtale om avvikling av forskuddsferie på inntil 12 virkedager og overføring av inntil 12 virkedager ferie til det påfølgende ferieår. Forskuddsferie og overføring av ferie ut over dette kan ikke avtales (Ferieloven § 7. Tiden for ferie).
9. Som arbeidstaker har du rett til å avvikle tre uker sammenhengende ferie i perioden 1. juni til 30. september [hovedferieperioden].
10. Arbeidsgiver skal drøfte ferieavvikling med den enkelte arbeidstaker, og eller tillitsvalgt. Dersom arbeidstaker og arbeidsgiver ikke blir enig, har arbeidsgiver siste ordet [styringsrett].
11. Tre ukers ferie i hovedferieperioden kan bare kreves av dem som starter i ny jobb innen 15. august i ferieåret. Starter en i ny jobb etter 30. september, har man likevel krav på minst en ukes ferie samme år.
12. Arbeidsgiver kan ikke pålegge arbeidstaker ferieavvikling i oppsigelsestiden, med mindre oppsigelsestiden er tre måneder eller mer. Arbeidstaker kan motsette seg at allerede fastsatt ferie avvikles i slike tidsrom før fratreden. Arbeidstaker som selv sier opp sin stilling etter 15. august, kan likevel ikke kreve at ferie legges til tiden før 30. september.
13. Om du er i permisjon og mottar foreldrepenger etter folketrygdloven, kan ikke arbeidsgiver pålegge deg å avvikle ferien i hovedferieperioden.

Les også om rettigheter og plikter i forbindelse med ferie på **Arbeidstilsynets nettside**: http://www.arbeidstilsynet.no/fakta.html?tid=78188/#Hvor_mye

Feriefordeler for deg som er medlem i EL og IT Forbundet

Scandic-kjeden
- Norge: 150 kr.
i rabatt
- Europa:
10 prosent per
rom

Ving:
500 kr i
rabatt på
på alle
pakkereiser

Notodden
Bluesfestival
- 20 prosent på
festivalpass og
dagpass

Nordic Choice
Hotels:
- 20 prosent på
alle hotell i
Norge
- 10 prosent på
alle hotell i
Sverige, Danmark
og Baltikum

Leiebil Herzt:
10 prosent
rabatt på
beste pris
over hele
verden

I den senere tid har vi rundt omkring i verden opplevd overraskende valgskred. Bare se til USA med Donald Trump, brexit i Storbritannia og den uavhengige kandidaten Marcon i Frankrike. Mange etablerte parti har mistet makten, mens nye partier stormer frem. Dette er uttrykk for en frustrasjon i folket, en frustrasjon over at de etablerte politikerne har sluttet å lytte til dem.

Selv om folket sa nei, tross i at rekordmange gikk til politisk streik, tross i protester fra de funksjonshemmedes foreninger og advarsler fra regjeringens egne faginstanser, vedtok Høyre/Frp-regjeringen å innføre gjennomgripende endringer i Arbeidsmiljøloven. Endringer som svekket loven for vanlige arbeidsfolk, til fordel for de kapitalsterke i samfunnet. Regjeringen har i tillegg sluttet å inkludere fagbevegelsen i utvalg nedsatt for å foreslå endringer i lovverket som regulerer vår arbeidshverdag. Det siste gjelder Arbeidstids-

utvalget som ønsker å gjøre overtidsarbeid billigere og frata arbeidstakerne makt til å bestemme over sin egen arbeidstid. Samtidig tvangs-sammenslår regjeringen 13 kommuner, og nedlegger lokalsykehus og politikammer over hele landet, på tvers av folkes vilje. Regjeringens politikk er basert på høyreideologi og ikke på folkemeningen.

Økte forskjeller

Inntektsforskjellene har økt merkbart etter at den blåblå regjeringen tiltrådte. Dagens regjering har delt ut 25 milliarder, eller 68,5 millioner per dag i skatteutt, og størstedelen av dette går til de aller rikeste! Landets 1000 rikeste får mer i skatteutt hver eneste dag enn folk flest får i løpet av et helt år, viser regjeringens egne tall. Samtidig har den samme regjeringen økt avgiftene, fjernet feriepengene for de arbeidsløse, kuttet i fedrekvoten fra 14 til 10 uker, kuttet i dagpenger for arbeidsledige, strammet inn uføretrygden og tatt fra dem barnetillegget, lagt skatt på kilometergodtgjørelsen, samtidig som enslige og pensjonister har fått trangere økonomi.

Ødelagt arbeidsmarked

Gjennom denne regjeringsperioden har vi sett at det norske arbeidsmarkedet gradvis blir ødelagt av en stadig økende bemanningsbransje. Dette gjelder spesielt bygg- og anleggsbransjen hvor de fleste av våre medlemmer jobber innenfor. Når vi ser til Oslo og Akershus er det avdekket at hele 44 prosent av elektrikerne er innleid arbeidskraft fra bemanningsbyrå. 85 prosent av denne innleien er ulovlig. 44 prosent

innleie er kun i de bedriftene som er registrerte gjennom NHO. Vi kan derfor si at innleien fra bemanningsbyråer er mye høyere når vi tar med uorganiserte bedrifter, og i disse bedriftene ligger den ulovlige innleien på hele 99 prosent. Dette går utover rekrutteringene til faget og lærlingeordningene.

Villet politikk

Da regjeringen i 2000 åpnet for bruk av bemanningsbyrå var forutsetningen at dette skulle ta topper i arbeidstrykket, samt å levere vikarer for syke og permitterte. Dessuten skulle de tillitsvalgte etter loven ha vetorett ved innleie fra bemanningsbyrå. Problemet oppstår når det å bruke innleie blir regelen heller enn unntaket. Etter Arbeidsmiljølovens kan innleie fra bemanningsbyrå kun skje til bedrifter som har en tariffavtale og tillitsvalgte. Når regjeringens egen fageetat, Arbeidstilsynet, som har ansvaret for å håndheve denne loven, ikke gjør noen ting med dette, er det opplagt at dette er en villt politikk fra regjeringens side. A-krim (Politiet/NAV/Skattevesenet/Kemneren) er tydelig på at denne politikken fører til økt kriminalitet på arbeidsmarkedet. Her snakker vi om menneskehandel, skatteunndragelse, narkotika, tyveri etc.

I mot et seriøst arbeidsliv

Regjeringen med dens støttepartier stemte ned 30 av 31 forslag fra Arbeiderpartiet for et seriøst arbeidsliv. Dette viser at dagens regjering verken ønsker eller evner å gjøre noe med den økende sosiale dumping og arbeidskriminaliteten som river ned det seriøse norske arbeidslivet.

Her kan nevnes:

- Fjerne tilgangen til midlertidige ansettelser i Arbeidsmiljøloven
- Definere klarere hva som ligger i begrepet «arbeidstaker» og «arbeidsgiver» slik at det blir vanskeligere for arbeidsgiver å unndra seg forpliktelser ovenfor sine arbeidstakere
- Styrke Arbeidstilsynet i forhold til innleid arbeidskraft

- Begrense innleie fra bemanningsbyrå til kun dem som har en landsomfattende tariffavtale
- Skjerpe kravet til bruk av lærlinger i offentlige kontrakter
- Styrke beskyttelsen av mennesker utsatt for menneskehandel
- Styrke samarbeidet mellom Arbeidstilsynet, Politiet, Nav og Skattevesenet for bedre å kunne avdekke sosial dumping og arbeidsmarkeds kriminalitet
- Styrke Allmenngjøringsloven

Krav fra fagbevegelsen

Den 20. mars i år samlet fagbevegelsen fra hele landet seg utenfor Stortinget for å protestere mot regjeringens politikk. Oppropet til den sittende regjeringen var:

«Vi vil ha faste ansettelser på heltid, ikke flere løsarbeidere. Trygge jobber, ikke enklere å sparke folk. Regulert arbeidstid, ikke lengre arbeidsdager uten kompensasjon. Integrering, ikke innleie av arbeidskraft og sosial dumping».

Arbeidstakers rettigheter

Hvis du ønsker deg en regjering som ivaretar arbeidstakernes beste, må du stemme på et parti på venstresiden. Både Arbeiderpartiet, SV, Senterpartiet og Rødt ønsker å styrke arbeidstakernes rettigheter ved ikke bare reversere endingene i arbeidsmiljøloven, men i tillegg gjøre den enda bedre for arbeidsfolk. Dette er partier som vil kjempe i mot de økende forskjellene, kjempe for å redusere ledigheten, ønsker å styrke norsk eierskap til vårt arvesølv (ikke utsalg av vår kraftproduksjon) og ikke bygge ned Utkant-Norge.

Still krav – vær bevisst

Pass på slik at du ikke blir et villig stemmekveg for politikerne, men still krav til dem. Konfronter politikerne på stands og på politiske møter. Det er politikerne som skal lytte på oss, og ikke vi på dem. Ikke ta alt de serverer til deg som god fisk. Politikerne selv har allerede fått sine kommunikasjons- og reklamebyråer til planlegge og iscenesette hele valgkampen, hvor alle saker, spørsmål og svar er regissert ferdig på forhånd. Politikerene ønsker at du kun skal være en passiv tilskuer til dette godt arrangerte valgkampssirkuset. Og husk at de leker med ord. Er det noe politikerne kan så er det retorikk. Ikke tro for eksempel at Høyre ønsker å gjøre det beste for arbeiderne, selv om det av og til kan høres slikt ut, eller at Frp kjemper for den menige mann. Se på reell politikk, det er da du får en opplevelse over hva partiene egentlig står for. Det vil allikevel aldri være et parti hvor du er enig i absolutt alt, men stem på det partiet som du er mest enig i.

Da håper jeg at du stiller opp og gir din stemme på valgdagen den 11. september 2017.

Godt valg :-)

*Delegasjonen fra Rogaland Elektromontørforening som reiste til Spania.
Foto: Henning Solhaug*

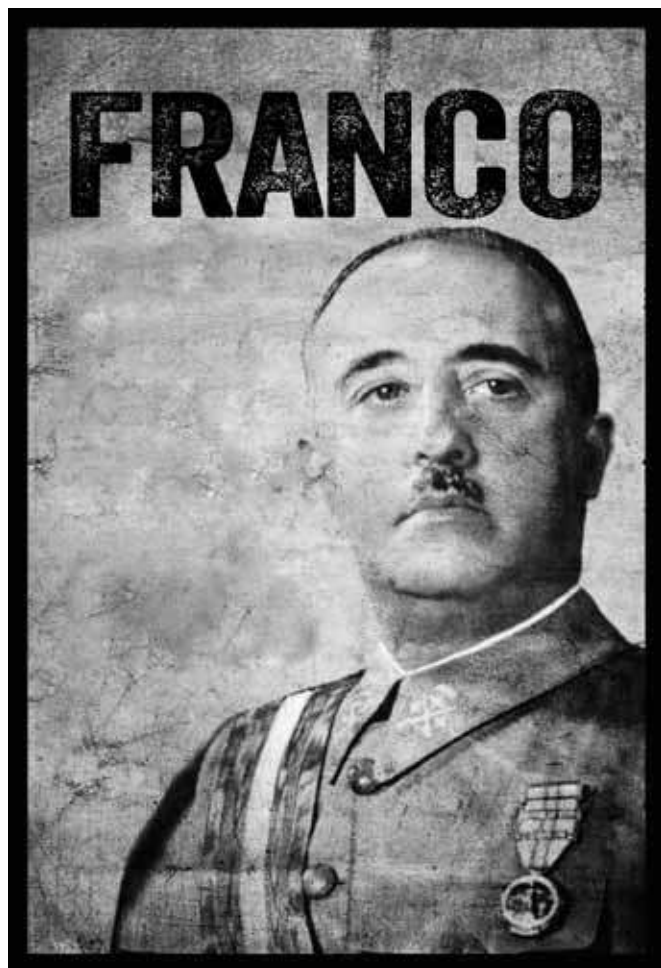
*Av: Geir Ove Bernhoff, Erdogan Cayli, Trond Sæle, John Helge Kallevik,
Torkel Ulvik og Reidar Skjold.*

***Vallentin Alcantarilla satt i Francos fengsel i åtte år før han ble skutt av
presten Toma Gonzales Esteban, like utenfor den katolske kirkegården.
Han og 24 andre ofre ble stillet opp langs med en steinmur, hvor massegraven
allerede var gjort klar. Likene ble stablet oppå hverandre, lag på lag.***

Etter at ofrene ble skutt av eksekusjonen, hørte de en svak stemme blant de skutte. «Hjelp meg». Det var Vallentin som fremdeles var i live etter skuddene fra Francos henrettelseseksekusjon. Dette fikk den lokale katolske presten til å gripe om sin pistol, hvor etter han skjøt Vallentin i hode med ordene, «død, din bastard».

Franco og kirkens blodige kupp

Da republikanerne vant valget i Spania i 1936, det siste demokratiske valget på 40 år i Spania, lovet de å innføre en skolereform, kvinners rett til å skille seg, og en jordreform for de fattige bøndene. Dette likte den katolske kirke svært dårlig, som hittil hadde styrt skolen og det spanske folket med jernhånd. Kirken gikk derfor sammen med Franco og hans voldelige

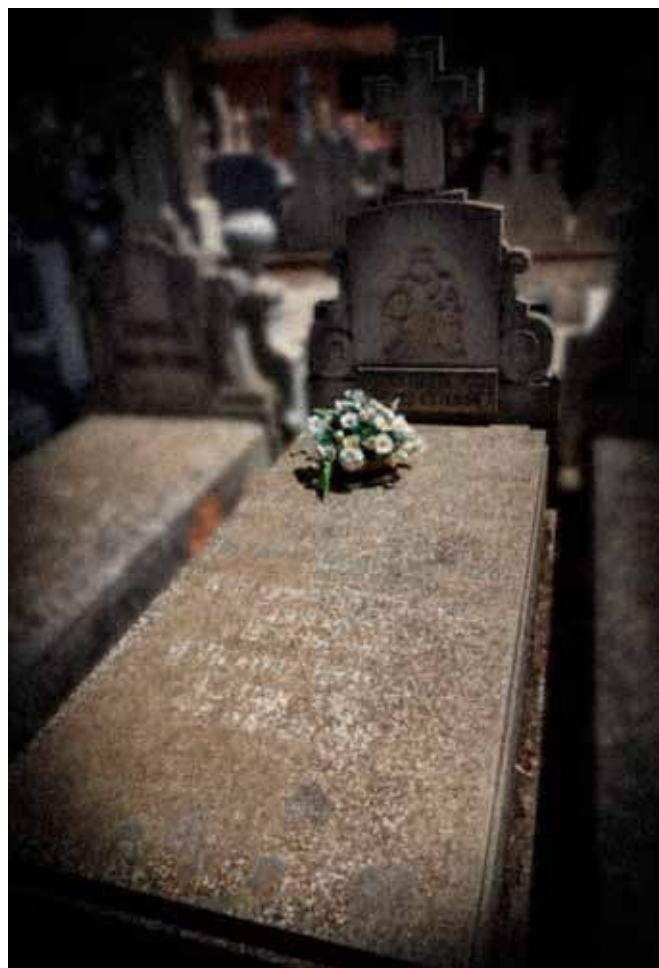

I 40 år drev fascistene Franco sitt blodige diktatur i Spania.

fascister for å styrte den lovlig valgte regjeringen. Dette var en særdeles blodig kamp, hvor fascistene fikk hjelp av blant andre Hitler og Mussolinis hærstyrker, marine og flyvåpen. Den spanske katolske kirke så på denne nedslaktingen av det spanske folk som et korstog.

Massegrav

Det var denne massegraven delegasjonen fra Rogaland Elektromontørforening besøkte en varm tirsdag, ved byen Guadaljara, en god times kjøretur nordøst for Madrid. Frivillige arkeologer og rettsmedisinere fra Spania, USA og Storbritannia, var i full gang med å grave ut og undersøke de 24 levningene som lå i denne massegraven. Arkeologen René Pachero, gjennomgikk det de avdekket, der han stod, omtrent 3 meter dyp nede i graven. Ved siden av ham lå det et skjelett, skutt i hode. Ut i fra det gule skiltet arkeologene hadde stilt opp ved siden av levningen, gikk det frem at dette var offer nummer 17 som var avdekket i denne massegraven. Påskriften til gravsteinen som merket denne graven, stod det «Timotei Mendieta». Det var dette navnet som sto i søknaden for å kunne åpne denne massegraven. Uten et spesifikt navn gir ikke spanske myndigheter tillatelse til at gravene åpnes. Timotei Mendieta ble funnet som nummer 22 i denne massegraven.

Presten som skjøt Vallentin Alcantarilla ligger begravet i denne graven, godt innenfor den velsignede delen av kirkegården. Foto: Geir Ove Bernhoff

Bilde fra massegraven. Foto: Geir Ove Bernhoff

Familiemedlemmer til de henrettede møtte oss på gravplassen, hvor de berettet om grusomhetene som ble begått mot deres foreldre og besteforeldre. Fra vestre: Ruben Notacio, Eunjue Uhdal Espade og Carmen Benito Alcantarilla.

Foto: Geir Ove Bernhoff

Tortur

Litt senere besøker vi undersøkelsesrommet, hvor de frivillige rettsmedisinerne gjennomførte undersøkelser og identifisering av skjelettene. Her ble det avdekket at mange av ofrene var sterkt mishandlet før de ble henrettet. Benrestene til et av ofrene, en av rettsmedisinerne viste oss, hadde 22 brudd i kroppen. Denne personen hadde blitt utsatt for hard fysisk vold mot sine venstre ribbein. Samtlige var brukket, men hadde grodd sammen igjen på en sterkt deformert måte. Rettsmedisinerne opplevde ofte vanskeligheter med å avgjøre hva som var nådeskuddet, da kulene ofte knuste hele hodeskallen.

Angiver-regime

Vallentin Alcantarilla ble torturert og drept fordi han sympatiserte med feil mennesker og politikk. Dessuten manglet han hengivenhet ovenfor presten og kirken. Mange ble også drept bare fordi de ble angitt av en nabo, eller en uvenn. Det var nok med angiverens signatur. Om du var skyldig spilte liten rolle. Det kunne være så enkelt at angiveren ikke likte deg, eller at du var med i en fagforening.

Kamp mot de spanske myndigheter

Den spanske regjering er sterkt i mot at disse utgravningene skjer. De prøver å skjule Spanias fascistiske historie. Faktum er at flesteparten av landets makt-havere og elite er direkte etterkommere til fascistene, som ranet, torturerte og drepte alle dem som støttet den lovlig valgte regjeringen. Helt opp til slutten av 80-tallet utførte fascistene politiske drap i Spania. De ønsker derfor ikke at sannheten skal komme frem.

ARMH

Det er vel derfor forståelig at myndighetene ikke

støtter disse utgravningene, hverken økonomisk eller juridisk. ARMH, den frivillige organisasjonen som driver disse utgravningene, er derfor helt avhengig av støtte utenfra. Som sagt er alle som jobber med disse prosjektene frivillige. Juridisk støtte får organisasjonen fra Argentina, mens den har fått økonomisk støtte blant annet fra EL & IT Forbundet og Rogaland Elektromontørforening. Denne økonomiske støtten ga de ettertrykkelige uttrykk for nesten var et «leve eller ikke leve» for organisasjonen.

Nye massegraver

ARMH regner med at så mye som 114 000 av 140 000 ofre enda ikke er gravd frem fra de utallige massegravene rundt omkring i Spania. Benrestene som avdekkes og registreres i denne massegraven, forlanger de Spanske myndighetene at ARMH skal legge tilbake igjen, grave over og glemme. De spanske myndigheter krever faktisk med dette at det skal lages nye massegraver i EU-landet Spania.

Åpent sår

Dette er et stort åpent sår i det spanske folket, som ikke vil gro før Spania tar et oppgjør med sin egen fortid, slik det ble gjort i de fleste europeiske land etter krigen.

Andre besøk

Studieturen som styret i Rogaland Elektromontørforening gjennomførte, inneholdt også besøk i de kooperative byene Marinaleda og Fuenlabrada. Her var det folket som styrte, og alle ble behandlet likt. Styret besøkte også den spanske fagorganisasjonen CCOO, som i Norge nærmest kan sammenliknes med norsk LO. Men dette er andre historier som vi vil komme tilbake til i et senere nummer av Samleskinnen.

Av John Helge Kallevik

Etter sommerferien starter barnehage og skole opp igjen. Dine kjære barn skal gjerne begynne på skolen for første gang eller tilvende seg barnehage for første gang. Det finnes bestemmelser i vår egen overenskomst, Landsoverenskomsten for elektrofagene (LOK).

Dersom du / dere har barn som skal begynne i barnehage eller på skole for første gang kreves tilvenning. Dette for at dere ønsker å følge barna og gjerne at skole/barnehage forventer det.

Landsoverenskomstens § 14 gir oss rett til å følge barna uten tap av lønn. Det er punkt 8 i LOK som gir oss disse rettighetene hvor det heter: Permisjon for å følge barn første gang det begynner i barnehage og første gang det begynner på skolen.

Korte velferdspermisjoner er med inntil 1 dags varighet. Nå vet alle, som har fulgt barna, at det tar flere dager med til vending. Så lenge dette er innen en dags varighet totalt så er det innenfor.

Permisjon gjelder også for konferansetime i grunnskolen, inntil 2 timer, på skole om denne ikke legges etter arbeidstid. Denne retten er regulert i LOK § 14 pkt 11.

Det er viktig å ha klart for seg at bedriften en er ansatt i må være omfattet av tariffavtale, i vårt tilfelle LOK.

Av: Geir Ove Bernhoff

Onsdag 12. oktober 2016 møtte flere advokater fra to kjente norske advokatfirmaer opp i EUs EFTA-domstol. Advokatens timelønn kan skrives med et fire-sifret tall, samtidig som de har full dekning av reise, opphold på luksushoteller og kostgodtgjørelse. Deres oppdrag var å kjempe i mot underbetalte utenlandske arbeidstakeres rett til å få dekket utgifter til kost, losji og reise når de jobber i Norge.

Forskningsstiftelsen De Facto har utarbeidet en rapport hvor de har sett på hvorvidt EØS-avtalen kan overstyre norsk lov og norske tariffavtaler. De Facto konkluderer med at avtalen gjør akkurat det. Ja, den påstår sågar at det er liten tvil om at EU-kommisjonens program for arbeidslivet er å nedkjempe fagforeningenes makt over lønnsforhandlingene. Målsetting er å kvitte seg med landsdekkende tariffavtaler for å kunne dumpe lønningene dramatisk, til fordel for næringslivet.

Dette er harde påstander, noe som krever en nærmere forklaring.

Allmenngjøring

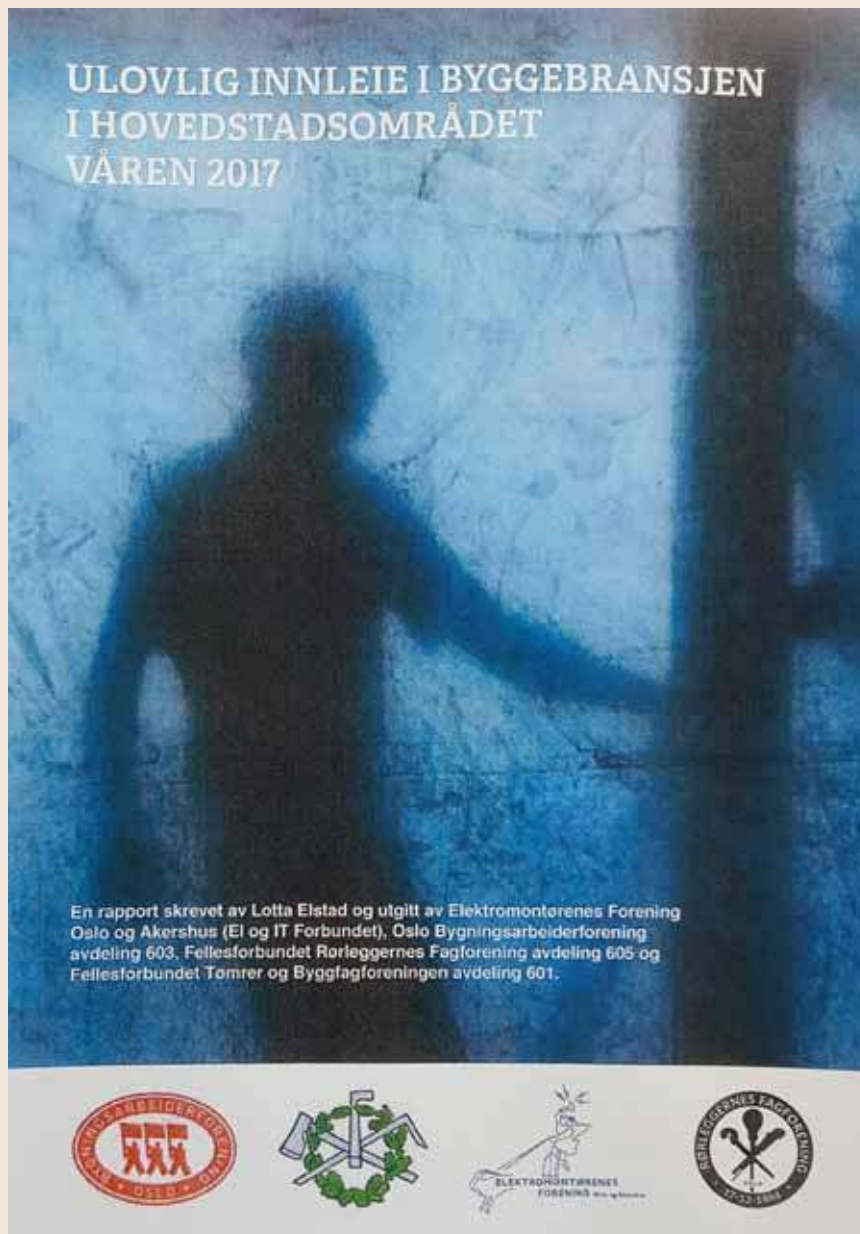
I Norge har vi ingen minstelønn, slik som mange andre land i Europa har. Det betyr at det er fritt frem for enhver norsk arbeidsgiver, som ikke har tegnet en tariffavtale, å betale så lav lønn som arbeidstakerne er villig til å akseptere. Det er derfor vi her i landet har sett lønnsnivåer helt ned i 10-20 kr. timen. For å kunne bøte på dette har vi i Norge innført en lov som heter «Allmenngjøringsloven». Denne har til hensikt å motvirke sosial dumping i utsatte yrker. Dersom det kan dokumenteres at det forekommer lønnsdumping

på et fagområde, kan tariffavtalen som omfatter dette område allmenngjøres. Det betyr at alle som jobber på dette området innenfor landets grenser, uavhengig om de er organiserte eller ei, minimum skal betales etter tariffavtalens minstelønssatser. Landsoverenskomsten for elektrofag er en overenskomst som er allmenngjort. Det vil si delvis allmenngjort, noe som begrenser seg til grunnlønnen (kr. 210, 40 for montører og kr. 183,06 for arbeidstakere uten fagbrev), skifttillegg samt dekning for reise, kost og losji.

Reise, kost og losji

I 2006 innførte Norge EUs Utstasjoningsdirektiv, et direktiv som la visse begrensninger på hva Norge kunne bruke av tiltak for å hindre sosial dumping. I dette direktivet står minstelønn oppramset som et av tiltakene som kan benyttes, men det nevnes ikke dekning av reise, kost og losji. Siden Fellesforbundet har denne dekningen som et av kriteriene i sin allmenngjorte tariffavtale, kjørte NHO dette spørsmålet til retten, hvor de med bakgrunn i Utstasjoningsdirektivet mente at krav om reise, kost og losji var et brudd på direktivet. Norsk Høyesterett ga derimot Fellesforbundet medhold i at dekning for reise, kost og losji skulle betales i tillegg til den allmenngjorte minimumslønnen. En av grunnene var faren for å uthule minstelønnsordningen, for hvis vi trekker utgiftene til reis, kost og losji fra minstelønnen, er det ikke rare lønnen vi sitter igjen med.

NHO aksepterte ikke dommen og klaget den inn for EØS (EFTA) sitt eget overvåkingsorgan ESA. ESA konkluderte med at NHO hadde rett og truet Norge med EFTA-domstolen dersom Norge ikke rettet seg etter denne avgjørelsen. Regjeringen har nå bedt Fellesforbundet og arbeidsgivermotparten Norsk Industri, om å reforhandle tariffavtalen på dette punktet, slik at den tilfredsstiller kravene ESA stiller. Dette betyr at både Allmenngjøringsloven og Tariffavtalene er underordnet EØS-avtalen. Følgelig

Den nye rapporten «Ulovlig innleie i byggebransjen.....» avdekker en urovekkende utvikling

bestemmer ESA hvilke tiltak Norge og norsk fagbevegelse kan anvende mot sosial dumping.

Bemanningsbyråer

Frem til 1990 tallet var inn- og utleie fra bemanningselskaper forbudt i Norge – med unntak for kontor- og lagerarbeid.

I 2013 innførte Norge EUs Vikarbyrådirektiv. Hovedinnholdet i dette direktivet er at vikarbyrå/bemanningselskap skal behandles på lik linje med alle andre arbeidsgivere. Direktivet sier også at det skal være fri flyt av tjenester og fri etableringsrett for bemanningselskap i hele EØS-området.

Innleiebransjen er i ferd med å ødelegge bygg- og anleggsbransjen. Ser man til bygg- og anleggsbran-

sjen i Oslo-området er den registrerte innleien fra bemanningsbyrå på 35 %. I elektrofagene er denne helt oppe i 44 %. Og dette er kun de bedriftene som er registrerte i NHO. Som vi alle vet finnes det i tillegg store mengder uregistrerte registrerte bedrifter, slik at dette tallet er enda høyere. 91 % av all innleien skjer fra bemanningsforetak. I tillegg til dette er det store underentreprenører der østeuropeiske arbeidstakere dominerer. En alvorlig konsekvens av dette er at organisasjonsgraden i bygg- og anleggsbransjen på dette området er nå helt nede i 11 %. Dette betyr at fagbevegelsen har mistet sin forhandlingsmakt.

I fagbevegelsen har det etter hvert kommet opp krav om å forby bemanningsbyråer. Men, som vi ser ut i fra Vikarbyrådirektivet, blokkerer EØS oss i å innføre et slikt tiltak. Hvis vi ser på heismontørenes overenskomst, inneholder denne en bestemmelse om et forbud mot innleie fra bemanningsbyrå. Følgelig er denne i strid med Vikarbyrådirektivet og kan få pålegg om å fjerne bestemmelsen.

Havnearbeiderne

Havnearbeiderne har i sin tariffavtale bestemmelser om enerett på lossing og lasting i norske havner. Dette baserer seg på ILOs (International Labor Organization) konvensjon om å sikre havnearbeiderne akseptable lønns- og arbeidsvilkår, siden havnearbeiderne før denne tid tradisjonelt var dårlig betalte løsarbeidere. Denne tariffavtalen ble innført i 1976.

I Oslo kom det opp en sak ved at selskapet Holship nektet å inngå tariffavtale med transportarbeiderforbundet. Denne saken endte opp i norsk Høyesterett. Høyesterett ga Holship medhold, med begrunnelse i EØS-avtalens bestemmelser om fri etableringsrett.

Her trumfer EØS avtalen Transportarbeidernes tariffavtale og internasjonale konvensjoner.

Hellas

EUs krav mot Hellas er å legges om tariffavtalene over fra landsdekkende avtaler til lokale avtaler mellom enkelt-arbeidsgivere og fagforeninger/klubber. Dette for å dramatisk senke lønnsnivået i Hellas. Prinsippet om minstelønn ble avvirket, slik at lokale parter sto fritt til å sette dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn dem som var på landsdekkende nivå.

Liknende krav er blitt stilt ovenfor Portugal, Irland

og Spania. Også i Frankrike har EU presset landet til å innføre en mye dårligere arbeidsmiljølov, med dårligere ansettelsesbeskyttelse og dårligere lønns- og arbeidsforhold. Begrunnelse for dette var å gjennomrette lønnsomhet i privat sektor.

Krav fra Europeisk fagbevegelse

Den 29 til 31. mai i år avhold europeisk fagbevegelse, Den Europeiske Faglige Samorganisasjon (DEFS), hvor blant annen LO er medlem, kongressen «SOS Europe for working people». Kongressen, som ble holdt i Roma, kom med klare advarsler til EU-kommisjonen: «EU må endres radikalt og politikken må endres på en rekke områder. Hvis ikke vil prosjektet gå til grunne i mangel av folkelig støtte». DEFS gir EU ti år på å finne en annen kurs. Det er behov for, ikke bare en helt ny økonomisk politikk, men også en heving av EU-borgernes sosiale rettigheter opp på samme nivå som EUs økonomiske friheter, aller helst høyere.

For første gang i nyere tid har barn opplevd en vanskeligere situasjon enn sine foreldre, ikke minst økonomisk og arbeidsmessig. Ungdomsledigheten bryter ned en hel generasjon, mens pensjonister, særlig i en rekke søreuropeiske land, ser at den pensjonen de jobbet i 40 år for å få, reduseres rett foran øynene deres uten at de kan gjøre noe med det. Et sosialt Europa er målet som må nås innen ti år dersom EU skal ha noe form for framtid, heter det i Roma-deklarasjonen.

LO-kongressen

LOs øverste myndighet, LO-kongressen, som ble avholdt nå i mai måned, krevde at norske tariffavtaler, norsk arbeidslovgivning og ILO-konvensjoner må gis forrang foran EU og EØS regler. Dette er ikke noe nytt fra LO, da dette også var kravet på forrige LO-kongress. Så hvis det skal være hold i disse kravene må LO og fagbevegelsen ta i bruk hardere virkemidler.

Grillfest

For alle
EL & IT-
medlemmer

25.
August

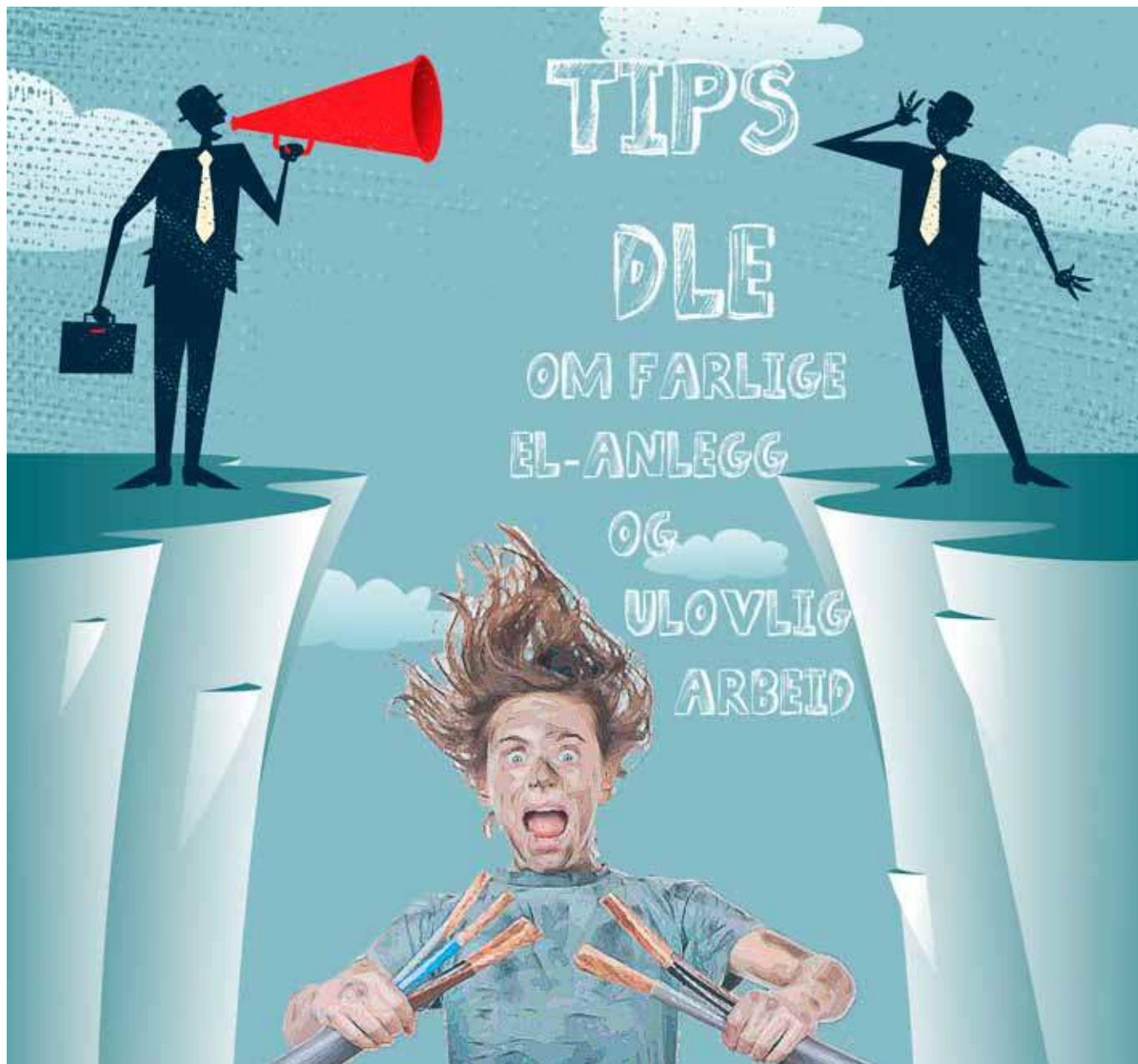
Kl.
18:00

Dette skjer
på Lagårdveien
124

DU ER INVITERT

Her kan du betale
med Vipps
v:pps

Av: Øivind Wallentinsen

Tips ditt lokale El-tilsyn (DLE) om farlige el-anlegg, brudd på FEK, el-arbeid som blir utført av ufaglærte.

Send en kopi til fagforeningen også på e-post: firmapost@rele.no

Lyse Elnett

E-post adressen for
tips og bekymringsmeldinger:
bekymring.dle@lyse.no

Haugaland Kraft AS

DLE Haugaland kraft er
eltilsyn@hkraft.no
Telefonnummer er 05271.

Lars Koltveit

Leiar Tilsyn og Måling

E-post: lko@sev.no
Direkte innvalg: 52 79 26 14
Mobiltelefon: 957 86 334

Suldal Elverk, tilsynsavdelinga:

Oddgeir Tengesdal

Tilsynsingeniør
E-post: ote@sev.no
Direkte innvalg: 52 79 26 33
Mobiltelefon: 992 31 440

DLE Dalane EnergiE-post: firmapost@denett.no

Telefon: 51 46 25 00

Sigve Vik | tilsynsleder

Telefon: 51 46 25 15

Jæren Elverk

DLE-ansvarlig Birger Høyland.

Telefon: 51 79 95 00

E-post: post@jev.no**Skånevik Ølen Kraftlag SA**

5593 SKÅNEVIK

E-post: post@soknett.no

Telefon: 537 71 315

Klepp Energi

Kontakt oss på tlf. 51 78 94 00

dle@klepp-energi.no**Forsand Elverk KF**

Fossanvegen 380

4110 Forsand

Telefon: 51 70 01 50 (08.00-15.30)

post@forsandelverk.no**Etne Elektrisitetslag SA,**

Tonganevegen 21 – 5590 Etne

Tlf. 53 77 11 55

E-post: firmapost@etneelag.no

Det er viktig at saker blir meldt skriftlig til DLE , da kan man forvente å få et skriftlig svar fra DLE.

Det er også viktig å sende kopi til fagforeningen på firmapost@rele.no

Rogaland Elektromontørforening og EL & IT Forbundet mottar med ujevne mellomrom henvendelser hvor tillitsvalgte og medlemmer har tatt kontakt med DLE for å varsle om noe de mener er eller kan være et brudd eller avvik på et regelverk, og uten å bli hørt.

Eksempler på type saker er, manglende installatør, ikke fagarbeidere eller DSB godkjente, virksomheter som ikke er registrert i el- virksomhetsregisteret, lærlinger som jobber alene mm.

Forbundsstyrets Vedtak 8. Februar 2017:

Forbundet ser svært alvorlig på de tilfellene om ulovlig virksomhet som rapporteres til DLE og som ikke blir fulgt opp effektivt.

Forbundet er kritisk til at det ikke blir pålagt DLE gjennom instruksene å foreta kontroll ute på byggeplasser i forbindelse med systemrevisjon.

- Forbundet vil kartlegge om dette er et omfattende problem ved å tilskrive alle distrikt og fagforeninger og be om eksempler på tilfeller hvor de har rapportert saker til DLE uten å oppleve at de blir fulgt opp tilfredsstillende.
- Forbundet vil avholde møter med aktuelle arbeidsgiverforeninger for de forskjellige fagområdene for å få frem at dette er et noe hele bransjen ønsker å få ryddet opp i.
- Forbundet avholder møte med DSB, evt. sammen med arbeidsgiverforeninger for å adressere problemet med at vi opplever svak oppfølging fra tilsynsmyndighetene.
- Forbundet avholder også møte med DIBK og NKOM
- Forbundet vil også avholde møte med DSB for å adressere andre problemstillinger forbundet er opptatt av.

Huskeliste for melding til DLE og melding til fagforeningen:

Hvilket DLE ble kontaktet?

Hvordan ble DLE kontaktet?

Hvilken bedrift gjelder det?

Er bedriften registrert som elektroforetak i EL-virksomhetsregisteret?

<https://innmelding.dsb.no/elvirksomhetsregisteret/start?0>

Hva gjaldt henvendelsen

Var henvendelsen anonym

Hvordan opplevde melder kontakten med DLE?

Har dere fått noen tilbakemelding?

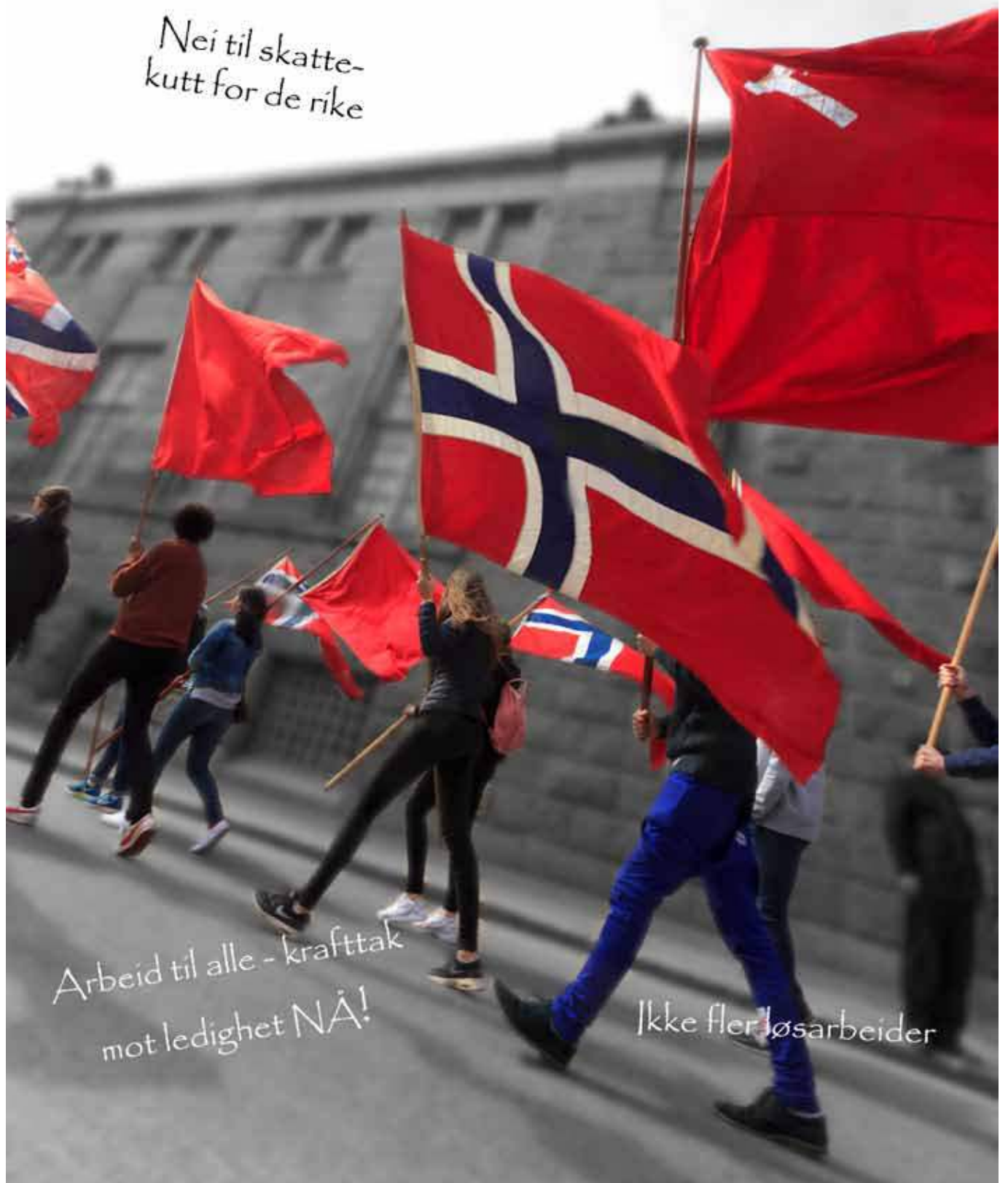
Har DLE blitt kontaktet flere ganger om samme tilfelle

Har DLE foretatt seg noe i saken?

Hva mener melder DLE burde gjort i saken.

1. mai 2017

Nei til skatte-
kutt for de rike

Arbeid til alle - krafttak
mot ledighet NÅ!

Ikke fler løsarbeider

På årets 1. mai kunne feires i godt vær og med et større oppmøte enn på mange år. Det var over 2000 feststemte deltakere som møtte til festmøte ved bypaviljongen i Stavanger for å høre på årets talere.

Av: Geir Ove Bernhoff

Hadia Tajik, nestleder i Det Norske Arbeiderparti, var invitert som årets hovedtaler. Eirik Faret Sakariassen, andre kandidat for SV til Stortingsvalget, bidro også med sin første mai tale, mens den internasjonale appellen ble holdt av Dliir Sharo, fra Sør-Kurdistan.

Et varmere samfunn

Eirik Faret Sakariassen var opptatt av den høye arbeidsledigheten og det kalde samfunnet den blå regjeringen har skapt. «Vi har en regjering som ikke gjør noe som helst for å motvirke arbeidsløsheten. En regjering som fortsatt tror at skattelettelse på magisk vis skal skape arbeidsplasser. En regjering som har lagt til rette for at langt flere må gå til midlertidige stillinger fremfor fast jobb. En finansminister som lukker øynene og som sier til Stortinget at forskjellene i samfunnet ikke øker, og en statsminister som nekter å kalle dette for en krise. Det er og har vært en stor krise», fremhevet Sakariassen. Han påpekte videre at den blå regjeringens politikk hadde ført til et mye kaldere samfunn, men med SV i regjering lovet han en mye varmere politikk. Sakariassen lovet at SV skal stille strenge krav og trekke regjeringen til venstre. «Det er ikke bare et løfte, det er også en invitasjon. Bli med oss og ta den kampen», avsluttet han.

Vi må behandle arbeidsfolk skikkelig

Hadia Tajik var også opptatt av arbeidslivet og retningen den blå regjeringen har dratt dette: «Vi har en helt unik arbeidslivsmodell. I denne finner arbeidstaker og arbeidsgiver i sammen med myndighetene løsningene sammen. Denne måten å jobbe på er en av våre fremste konkurransefortrinn. Nå er denne modellen under press. Antall organiserte går ned. Rettighetene til vanlige arbeidsfolk blir svekket, og vi hører rystende historier. Vi hører dem fra hele landet, og vi hører det også fra Stavanger. Om folk som blir utnyttet på arbeidsplassen, om lover som blir brutt, om folk som bare tjener en brøkdel av tariff og om folk som blir truet med sparken om de organiserer seg. Det er på tide at vi tar kampen for det anstendige og organiserte arbeidslivet - for å behandle arbeidsfolk skikkelig, enten de kommer fra Randaberg eller de kommer fra Romania».

Eirik Faret Sakariassen fra SV.

Forby null-times kontrakter

«Vi vil gjøre tre ting. For det første vil vi bekjempe sosial dumping. Regjeringens innsats har blitt slaktet av riksrevisjonen. Vi har mange forslag og vi har konkrete forslag. Vi vil forby «0-times» kontraktene. De såkalt faste ansettelsene uten lønn mellom oppdrag. Det er en kontraktsform vi har sett før. Vi så dem i gamle dager. Da kalte vi dem løsarbeiderkontrakter. Det vil vi ikke ha tilbake. Vi vil styrke Arbeidstilsynet, vi vil gjeninnføre kollektiv søksmålsrett og vi vil lage nye handlingsplaner mot sosial dumping», lovet hun.

Styrke arbeidsfolks rettigheter

Arbeiderpartiet vil styrke arbeidsfolk sine rettigheter. «For to år siden innførte regjeringen en generell adgang til midlertidige ansettelser», fortsatte Hadia Tajik. «Fagbevegelsen protesterte, men regjeringen brydde seg ikke. Arbeidstilsynet sa at dette kunne være helsefarlig, men de brydde seg ikke. Tusener demonstrerte, men de brydde seg fortsatt ikke. Nå har to år gått og vi ser resultatet, det er ikke flere jobber, men det er flere midlertidige jobber, flere utrygge jobber. Akkurat slik som vi advarte i mot. Noe av det første vi vil gjøre, når det blir et regjeringsskifte til høsten, det er å fjerne

Dagens hovedtaler, Hadia Tajik, nestleder i Arbeiderpartiet.

denne generelle adgangen til midlertidig ansettelser, fordi det mest midlertidige med denne loven er loven selv. Når Høyre og Fremskrittspartiet flytter ut fra regjeringskontorene så skal de ta med seg denne loven på lasset sitt».

Styrke Arbeidsmiljøloven

Arbeiderpartiet vil ikke bare endre Arbeidsmiljøloven til slik den var før, de vil i tillegg styrke den. Her skal det mye tydeligere defineres hva det innebærer å være en arbeidstaker og en arbeidsgiver, slik at vi kan luke ut useriøse arbeidsgivere, og at arbeidsgiver ikke så lett skal kunne løpe fra sitt ansvar.

Dobling av fradraget på skatten

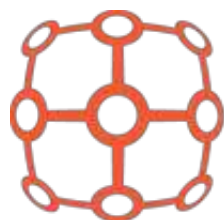
Arbeiderpartiet vil også legge til rette for at flere organiserer seg, da dette er den beste garantien for et anstendig arbeidsliv. «Dette er noe som vi ikke bare kan vedta», sier hun, «det er heller ikke bare noe vi kan overlate til organisasjonene å ordne helt alene, fordi høy organisering er noe som lønner seg. Det lønner seg for arbeidstakerne, det lønner seg for bedriftene, det lønner seg for samfunnet vårt. Arbeiderpartiet vil gjøre noe. Vi vil doble fradraget du får for å være fagorganisert.

Vi vil involvere organisasjonene mer, lytte til dem og ta dem ordentlig på alvor, for bare da kan vi ha et håp om et godt og organisert arbeidsliv».

Arbeid til alle

«Valget til høsten handler om hvilken retning Norge skal ta» fortsatte hun, «om hvilke verdier vi vil at landet vårt skal bygge på, og sjeldent har vi hatt tydeligere alternativer. Skal vi fortsatt ha en kurs som går til høyre for Høyre, eller skal vi ha en kurs som går til venstre og fremover. Skal vi fortsatt ha en regjering som øker forskjellene, eller skal vi kjempe for små forskjeller blant folk. Skal vi fortsette med å kutte i skattene til de rike, eller skal vi bruke pengene på å ansette flere lærere og flere ansatte i eldreomsorgen. Skal vi fortsette å sitte med hendene i fanget når ledigheten stiger og sysselsettingen synker, eller skal vi ha arbeid til alle som jobb nummer én».

«Vi har en stor jobb foran oss, og den jobben starter i dag. Gratulere med første mai dagen og takk for meg», avsluttet Hadia Tajik.

ELog IT

Rogaland

Vi inviterer til HMS konferanse den 17 og 18. oktober 2017

Distriktets HMS konferanse som HMS utvalget arrangerer. Dette er en konferanse for verneombud, hovedverneombud og tillitsvalgte med HMS oppgaver / interesser som mål!

Konferansen er å se som opplæring og deltakerne kan da kontakte sin arbeidsgiver for å få dekket deltakelsen av arbeidsgiver. Hvis ikke vil distriktet utbetale tapt arbeidsfortjeneste.

Husk dokumentert tapt arbeidsfortjeneste fra arbeidsgiver.

Tidspunkter: Start dag 1. Kl. 10:00 til ca. kl. 17:00 Middag kl. 19:00
Start dag 2. Kl. 09:00 til ca. kl. 15:30

Sted: **Quality Hotell Residence, Sandnes.**

Transport: Alle som trenger transport tar kontakt med EL & IT Distrikt Rogaland.

Overnatting: Gi melding om behov for overnatting ved påmelding slik at rom på Quality Hotell Residence blir reservert.

Betaling: Det vil bli utbetalt tapt arbeidsfortjeneste for de som ikke får dekket det av bedriften.

Påmelding: Distrikt Rogaland på telefon: 51 84 04 50 eller mobil 48 31 27 51
E-post: elogit.rogaland@rele.no

Ytterligere opplysninger om konferansen fås av HMS leder Terje Hansen. Telefon. 99 34 76 03 eller E-post: terje.hansen2@akersolutions.com

Saker som vil være på konferansen.

- IKT bransjen og arbeidsmiljøet for de som jobber der.
- Arbeidsmiljøkriminalitet – hva er status nå 2 år etter sist vi hadde Arbeidstilsynet på besøk.
- Strengere reaksjoner på arbeid i høyden ved Arbeidstilsynet.
- Arbeidstaker medvirkning – blir vi involvert eller bare informert.
- Hard HR – tøffere tider for tillitsvalgte og verneombud.
- Personvernforordningen – personvern for den enkelte person.
- IA avtalen – blir IA avtalen sine intensjoner etterlevd ute i bedriftene.

Av: John Helge Kallevik

***Markering på Youngstorget foran åpningen av
Arbeiderpartiets Landsmøte 20. april 2017.***

***LO-forbundene Fellesforbundet og Industri Energi sto bak markeringen
på Youngstorget før åpningen av Arbeiderpartiets Landsmøte.
Det dreier seg om framtida vår! – For arbeid og velferd!***

Slagord for markeringen 20. april:

- Uten olje og gass stopper Norge, mener oljearbeiderne.**
- Nå håper de å påvirke Arbeiderpartiet til å velge riktig kurs på landsmøtet som startet i Oslo den 20. april.**

Konsekvensutredning er avgjørende for utvikling av olje- og gass i Norge:

Spørsmålet om konsekvensutredning av havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja, står sentralt på Aps landsmøte.

Mange arbeidere fra hele landet stilte opp på markeringen. De representerer industrien, innen olje- og gass. Rogaland Elektromontørforening og EL & IT Forbundet Distrikt Rogaland deltok i markeringen på Youngstorget, med både faner og flagg.

Vi fra Rogaland var godt representert, med mellom åtte og ti tillitsvalgte og medlemmer. Blant dem representanter for noen av de største i leverandørindustrien, som Aibel, Kværner, Aker Solutions og Fabricom, men også fra installasjonsbedrifter som Sønnico og Rønning. Tillitsvalgte fra Dalane Energi deltok også.

Våre tillitsvalgte ble også intervjuet av Fri Fagbevegelse: Slik svarte leder i Distriktet Arvid Erga: - Dette handler om hele arbeidslivet i Rogaland. Vi har veldig mange medlemmer som jobber innen olje og gass, vi regner med et sted mellom 800 og 1.000. Vi ønsker å stille opp for medlemmene våre.

Rogaland er det fylket som er hardest rammet av ledighet og oppsigelser i forbindelse med oljenedturen.

Mange holdt appeller under markeringen, blant annet leder i Industri Energi, Frode Alvheim, leder i Fellesforbundet Jørn Eggum, konserntillitsvalgt i Kværner Atle Tranøy, nestleder i Arbeiderpartiet Trond Giske og mange lokale tillitsvalgte.

Leder i Rogaland Elektromontørforening, Øivind Wallentinsen, sier hovedmålsettingen med markeringen er å øve en påvirkning på Arbeiderpartiets Landsmøtet. – Vi hadde ikke stått her hvis vi ikke trodde at dette ville ha påvirkning, Han registrerte at LO-leder Gerd Kristiansen, flere forbundsledere og landsmøtedelegater besøkte og overvar hele eller deler av markeringen før de hastet inn til landsmøtet.

Krav nummer én må være at folk skal ha faste stillinger, sier han og får støtte av klubbleder i Aker Solutions Leif-Egil Thorsen. Med faste stillinger vil bemanningsbransjen forsvinne av seg selv, sier Thorsen.

Arbeiderpartiet vedtok følgende oljekompromisset:

Fellesforbundet og forbundsleder Jørn Eggum er glade for at Arbeiderpartiet vil konsekvens utrede Nordland VI.

Fellesforbundet har et klart vedtak fra forbundets landsmøte i 2015 om at vi vil ha konsekvens utredet hele området, inkludert Nordland VII og Troms II. Vi innser at de politiske realitetene er slik de er.

Trond Giske, nestleder i Arbeiderpartiet, lovet at partiet skulle legge til rette for videre petroleumsvirksomhet på norsk sokkel.

Foto: John Helge Kallevik

Vi kan leve med Ap-landsmøtets kompromiss om å konsekvensutrede Nordland VI nå og vente med de andre områdene til neste Stortingsperiode, understreker Eggum.

Den var en svært vellykket og har nok medvirket til å få frem forståelsen for hvor viktig olje- og gassnæringen er for sysselsetting og verdiskaping for landet, tror forbundslederen.

Vedtaket sier at utenfor Lofoten skal et belte på 50 kilometer fra land være petroleumsfri sone. Hele Vestfjorden er inkludert. Området lengst unna Lofoten, det såkalte Nordland VI-feltet åpnes for konsekvensutredning, mens beslutningen utsettes for områdene Nordland VII og Troms II.

Da får vi bare håpe og tro at arbeidet med konsekvensutredning starter så snart Stortingsvalget i høst er ferdig.

Det må bety arbeid for medlemmene og ikke den oppvoksende slekt. Vi må utvikle teknologi og levere på det miljømessige.

Felleskonferanse Landsoverenskomsten - Olje og installasjon

29 - 31. mai 2017

Av: Lauritz Slåttebrekk

Dag én av konferansen hadde forbundssekretær Are Solli en innledning om Forskrift om Elektroforetak og Kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr (FEK). Her mener jeg det hadde vært interessant og høre fra Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB) slik planen opprinnelig var, men etter massive kutt den siste tiden, har de ikke tid til å komme og møte oss. Innledningen fra Are var derimot veldig bra og interessant. Den belyste mange av problemene vi har i dag.

Dårlig opplæring

Are hadde også en innledning om endringer i fagutdanningen, da med særlig vekt på elektrofagene. Jeg mener det er skremmende og se hvor lite rigget skolesystemet er for nye høyteknologiske arbeidsplasser. En «enkel» teknologi som solcellepaneler lærer elev-

ene ikke så mye om på skolen i dag. Og det er heller ikke klart hvem som skal montere disse. Begge disse innleggene ble avsluttet med debatt og spørsmål fra salen.

Innleie til byggebransjen

Dag to av konferansen startet med en innledning fra Jan-Ole Evensen, som er organisasjonssekretær i Elektromontørenes Forening Oslo-Akershus. De har sammen med noen avdelinger fra Fellesforbundet laget en rapport som omhandler innleie til byggebransjen i hovedstadsområdet. Det denne rapporten viser er at 91 % av all innleie skjer fra bemanningsforetak, og at 85% av dette er ulovlig. Her var det stor enighet i salen om at noe må gjøres for å få kontroll på dette problemet.

Etterpå hadde vi en innledning om hvordan vi kan begrense bemanningsbransjen innenfor EØS-avtalen og EUs vikarbyrådirektiv. Det korte svare på dette er vell at det ikke går.

Vi fikk også besøk av Jonas Bals som er tidligere malar og som nå jobber som rådgiver i Arbeiderpartiet. Han hadde en innledning om «*hvem skal bygge landet*», hvor han hadde fokus på problemene med midlertidige kontrakter - 0-timers kontrakter og innleie.

NHOs kamp mot Allmenngjøring

Etter lunsj fikk vi en orientering om resultatet og status i den såkalte «verftssaken» som Fellesforbundet har jobbet med siden februar 2009. Dette var det Line Eldring, rådgiver i Fellesforbundet, som hadde innledning om. Saken omhandler at NHO og Norsk Industri mener at allmenngjøringsforskriften førte til en kraftig økning av kostnadene for innleid arbeidskraft. Fellesforbundet og staten (ved Tariffnemnda har vunnet i alle norske rettsinstanser, men ESA (overvåkningsorgan i EU som har som oppgave å sørge for at EUs konkurranseregler følges) mener disse dommene er i strid med EØS-avtalen. 23. desember sendte Norsk Industri brev til regjeringen med krav om at ESAs krav skal følges.

Rotasjonsordninger

Vi fikk også en innledning om de endrede reglene for arbeidstid av Trond Løvstakken, som er forbundssekretær i EL og IT Forbundet. Han snakket en del om rotasjonsordninger, og at det virker som om antall søknader om «*dårlige*» rotasjonsordninger går ned og antallet på «*gode*» rotasjonsordninger går opp, noe som er veldig positivt.

Stortingsvalget 2017

Til slutt hadde vi gruppearbeid om stortingsvalget 2017. Her var det stor enighet, i alle gruppene, om at vi trenger en ny regjering for å løse dagens problemer i arbeidslivet. Vi må forby bemanningsbransjen, og 0-timers kontrakter. Vi må endre Arbeidsmiljøloven (AML) slik at vi ikke får frislipp av midlertidige ansettelser. Og vi må ha en regjering som tar problemene med sosial dumping på alvor.

LOK-Portalen

På dag tre skulle vi egentlig få en presentasjon av den nye LOK-Portalen, men denne er ikke helt klar enda, så dette gikk i vasken. Vi hadde isteden litt idémyldring om hva den bør inneholde.

LO-Kongressen

Vi fikk også info fra LO kongressen ved leder av forhandlingsavdelingen i EL og IT Forbundet, Bjørn Fornes. Han forklarte litt om «våre» saker og hvordan det gikk med dem. Når det kommer til LO-Kongressen føler jeg personlig at det er trist at de store forbunda har så mye makt, og at mange av vedtakene kongressen gjør, allerede er avtalt på forhand mellom de store forbundene.

AMS-prosjektene

Konferansen ble avsluttet ved innledning om AMS-prosjektene som foregår i hele landet. Disse prosjektene er overrepresentert på skadestatistikker over hele landet. Det er også veldig mange innleide på disse prosjektene. Dette er noe både vi i Rogaland Elektromontørforening og EL og IT sentralt kommer til å jobbe mer med i fremtiden.

Landsoverenskomsten for elektrofag
Tariffrevisjon 2017
Nye lønnsatser gjeldene fra 1.mai 2017
§3 Lønnsbestemmelser

§3A Fastlønn	Kr.
Fagarbeider	210,40
Beregningsgrunnlag Fagarbeider, offshore	207,63
Arb. Taker uten fagbrev	183,06
Beregningsgrunnlag Arbeidstaker uten fagbrev, offshore	180,18

Lærlinger			
Beregningsgrunnlag for lærlinger kr.251,57			
Opplæring i bedrift 4,5 års fag	Kr.	Opplæring i bedrift 4 års fag	Kr.
Lærlinger 5 halvår	88,05	Lærlinger 5 halvår	88,05
Lærlinger 6 halvår	100,63	Lærlinger 6 halvår	100,63
Lærlinger 7 halvår	113,21	Lærlinger 7 halvår	125,79
Lærlinger 8 halvår	138,36	Lærlinger 8 halvår	188,68
Lærlinger 9 halvår	188,68		

Fag med lærekontrakt etter VG3	Kr.
Lærlinger 7 halvår	113,21
Lærlinger 8 halvår	138,36
Lærlinger 9 halvår	188,68

Fagarbeidere etter reform 94 med fagbrev fra skole skal ha 1,5(1) års praksis iht. gjeldene fagplan før det tillates å arbeide selvstendig.

	4,5 års fag	4 års fag
1. halvår	150,94	176,10
2. halvår	176,10	188,68
3. halvår	188,68	

§4 Produktivitetssystemer

§4A Akkordmultiplikator for landbasert akkord: 2,230

Beregningsgrunnlag PAO og PAS : kr.187,40

LOK §8 og offshoreavtalen pkt.13.5 – Overtidssatser

Overtidssatser	50%	100%
Fagarbeider	158,05	316,10
Arb.taker uten fagbrev	142,27	284,54
Lærling	142,27	284,54

Når lærlinger arbeider overtid benyttes lønn og overtidssatsene for arbeidstaker uten fagbrev. Lærlinger i 9 halvår skal ha lønn ihht. §3A og overtidstillegg som arbeidstaker uten fagbrev.

Offshoreavtalen

Pkt.13.2	Lønn	Kr.
	Fagarbeider	329,33
	Arb. Taker uten fagbrev	285,79
	Lærling 8 halvår	219,45
	Lærling 9 halvår	299,27
Pkt.13.5	Overtid, fagarbeider	316,10
	Overtid, Arb.taker u/fagbrev/lærling	284,54
Pkt.13.6.1	Tillegg for nattskift	32,86
Pkt.4.0	Reiser etc.	
	Shutling	657
	Uforutsette forhold	1163
	Hotbed	651
Pkt.7.1	Uregelmessige arbeidsperioder	19,32

Støy og Støv innen Bygg og Anlegg

Av: Arne Vahang
Leder av HMS-utvalget

Støy er den største utfordringen i det fysiske arbeidsmiljøet innen bygg og anlegg, deretter støv. Dette er kommet frem i en arbeidsmiljøkartlegging som ligger hos Arbeidstilsynet.no

ref.: Tilstandsanalyse Bygg og Anlegg 2013. Her kommer et lite utdrag;

«Oppsummering:

- Yrkesaktive i bygg og anlegg oppgir at de er overeksponert for:
 - vibrasjoner, kulde, varme, dårlige lysforhold og støy
 - ugunstige arbeidsstillinger, hardt arbeid, tunge og ubekvemme løft
 - innånding av støv og røyk, hudkontakt med oljer og løsemidler og passiv røyking
- De yngste arbeidstakerne er i større grad eksponert for fysiske, mekaniske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet.
- De som jobber i små virksomheter oppgir i større grad eksponering for mekaniske faktorer, lange arbeidsuker og kjemisk eksponering.»

Vi ser i dag at fagarbeidere og lærlinger ofte bruker slagboremaskiner i og over ansiktshøyde, uten verneutstyr, eller med mangelfullt verneutstyr. Slagdrill med integrert støvsuger er et tiltak som kan redusere støveksponeringen for arbeidstakerne, men

ofte er det et kostnadsspørsmål for bedriftene. Dessverre er det ofte krav fra kunde eller tekniske krav som er avgjørende for om arbeidsgiver benytter slagdriller med integrert støvsuger.

Dette er noe som bør tas opp i bedriftens AMU, både i forhold til risikovurdering, vernetiltak og helsekontroller.

Arbeidstakere som eksponeres for støv kan også ha rett til regelmessige helsekontroller og oppfølging.

Det er på høy tid å gjøre noe med arbeidsmiljøet innen bygg og anlegg, få «Rene Bygg» som standard, unngå støveksponering fremfor bruk av tildekking, støvmasker o.l.

En risikovurdering i virksomheten kan være et sted å starte, kartlegging av arbeidsmiljø, støy, støv og andre risikofaktorer kan være et utgangspunkt for å innføre tiltak for å unngå, eller begrense eksponeringen.

Støv vil en som regel bli eksponert for, selv om det brukes masker og munnbind.

Vernebrillene skal beskytte øynene mot skader, men disse er sjelden tette.

En skal også planlegge arbeidet, slik at andre arbeidstakere ikke blir eksponert for støv og unødig støy, for eksempel ved sliping, meisling, maling, isolering o.l.

Støv, Støv og Kjemikalier på byggeplasser er dess-

verre et forsømt område, dette må vi alle ta med oss tilbake til våre egne bedrifter, og se hvilke tiltak vi kan gjøre i egen bedrift, i forhold til måten vi jobber på, planlegger arbeidet og hvilke hjelpemidler en bruker.

Å bruke luftrensere og luftfiltrering kan også være med på å bedre luftkvaliteten for arbeiderne, og trenger ikke være så kostbart.

Det er eksempler på astmatikere, allergikere og andre har kommet tilbake til arbeid innen bygg og anlegg etter innføring av «rene bygg», der det gjøres tiltak i alle prosesser for å minimere og unngå støv, det kan være avsug på maskiner og utstyr, egne kapperom, støvavtrekk på verktøy, bruk av støvsuger i stedet for feiekoster.

Lykke til med sommerferie, og ta med dere oppfordringen om å starte arbeidet i egen bedrift for å bedre arbeidsmiljøet for de som jobber ute hos kunder og på byggeplasser, få innført tiltak for å bedre det fysiske arbeidsmiljøet på Din byggeplass når dere starter igjen til høsten.

**På vegne av HMS-utvalget i RELE,
ønsker jeg alle en Riktig God Sommer :-)**

Foreløpig innkalling til halvårsmøtet i Rogaland Elektromontørforening 2. november 2017, møtet avholdes i Stavanger

Foreløpig saksliste

1. Godkjenning av møteinnkalling
2. Konstituering
3. Innkomne forslag
4. Landstariffkonferansen 2017 og tariffoppgjøret 2018.
5. Saker til representantskapet i EL & IT forbundet distrikt Rogaland
6. Budsjett for 2018
7. Avslutning

Forslag til halvårsmøtet sendes til Rogaland Elektromontørforening, Lagårdsv. 124, 4011 Stavanger, e-post: firmapost@rele.no eller faks 51 84 04 80.

Forslagsfristen er 28. september

Tilbudsstrukturen for yrkesfagene er alle de ulike utdanningsprogrammene, VG 2 – tilbudene, lærefag og yrkeskompetansefagene som blir tilbudt elevene som velger fagopplæring.

Det store prosjektet som kunnskapsdepartementet har jobbet med i to år nå er en ny tilbudsstruktur i videregående opplæring, altså fag og yrkesopplæring. Med tilbudsstruktur menes antall VG1, VG2 og hvilke

lærefag vi skal ha.

Departementet ga for to år siden utdanningsdirektoratet oppdraget med å revidere strukturen og komme

med forslag på eventuelle nye utdanningsprogrammer, sammenslåing av programmer og lærefag, opprettelse av nye lærefag og nedlegging av fag hvis det er aktuelt.

Under utdanningsdirektoratet så er det åtte faglige råd, ett for hvert av utdanningsprogrammene. Faglig råd elektro er ett av dem. Her ligger de fleste fagene som våre medlemmer innehar, og forbundet har et stort engasjement i faglig råd elektro.

Alle de faglige rådene fikk i oppdrag fra utdanningsdirektoratet å evaluere tilbudsstrukturen og komme med forslag ihht oppdraget fra departementet.

I tillegg satte utdanningsdirektoratet ned 5 såkalte yrkesfaglige utvalg som hadde en annen sammensetning enn de faglige rådene og som skulle se på arbeidslivets behov for kompetanse litt på tvers av de faglige rådene. Våre fag havnet i "Bygg, industri og elektro"

Når alle de faglige rådene og de yrkesfaglige utvalgene hadde levert inn sine rapporter og anbefalinger så laget utdanningsdirektoratet sitt forslag til ny tilbudsstruktur som de sendte til kunnskapsdepartementet som tygde på dette i noen måneder før departementet 4. mai i år sendte ut sitt endelige forslag på høring. Og det er dette forslaget som nå er på høring med frist på å svare til departementet den 4. september!

<https://hoering.udir.no/Hoering/131>

Hva foreslås for elektro?

På utdanningsprogram for elektrofag foreslås det at IKT-servicefaget flyttes fra utdanningsprogram for service og samferdsel til utdanningsprogram for elektrofag. Ut over dette er det kun forslag om mindre justeringer i de lærefagene som i dag er en del av utdanningsprogrammet. Det foreslås å endre fagbetegnelsen for to programområder og å opprette ventilasjonsteknikk som nytt lærefag. Det foreslås også at viklerfaget legges ned, fordi behovet i arbeidslivet er fallende.

Departementet foreslår i det de har sendt på høring at det fremdeles skal hete «VG 1 Elektro», men i sine presentasjoner sier de at det skal hete «VG 1 Elektro og data»!

Departementet foreslår at «VG 2 elenergi» bytter navn til «VG 2 elenergi og e-kom»

«VG 2 Kulde og varmepumpe» endres til «VG 2 varmepumpe og ventilasjonsteknikk» og lærefaget «ventilasjonstekniker» opprettes.

«VG 2 data og elektronikk» endres til «Vg2 datateknologi og elektronikk»

I tillegg flyttes «låsesmed» fra utdanningsprogrammet TIP [Teknologi og industriell produksjon] til «Elektro».

Faglig råd elektro har i mange år jobbet med å få opprettet en skipselektrikerutdanning, og den ble vedtatt i 2016 og skrives nå inn i modellen som et 5 årig lærefag med 3 år i skole og to år i lære.

Bortsett fra disse forslagene er det ikke de helt store endringer som foreslås på elektro, MEN navneendringene betyr at vi må gjøre mye ifht innholdet i utdanningene fremover. Hvis vi ser på den teknologiske utviklingen både på produkter og utstyr og ikke minst sammensmeltningen av teknologier og fagområder så må vi nok revidere de fleste av dagens læreplaner. Dette arbeidet starter vi med så snart tilbudsstrukturen er ferdig behandlet og vedtatt.

Så tror ikke jeg at det er forslaget til departementet som blir den endelige tilbudsstrukturen.

EL og IT Forbundet er for eksempel ikke positive til å legge ned viklerfaget. Vi skulle gjerne hatt med robotikk som eget fag og flere datafag.

I tillegg foreslo Utdanningsdirektoratet og opprette et nytt «VG 1 IKT og mediefag» Dette forslaget er det flere LO forbund som er positive til og det kommer nok til å bli mye diskusjoner om hvor en IKT utdanning innen yrkesfag skal ligge.

Det som nå er lagt til elektro er «IKT servicemedarbeider» og en IKT utdanning er så mye mer enn det.

Men her er det fritt frem for de som ønsker å sende inn høringssvar. Det beste er nok å svare til fagforeninga og så samordner de og sender videre inn til forbundet. Hvis noen har spørsmål til det som foreslås så kan de enten ringe kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen og be han forklare.... Eller ring Forbundssekretær Are Solli...

Rapport fra utvalgene

Rapport fra oljeutvalget, juni 2017

Av: Leif-Egil Thorsen

Leder av Oljeutvalget,
Leif-Erik Thorsen

Siste møte i utvalget ble avholdt 11. mai i fagforeningens lokaler på Lagårdsveien 124.

Noen av sakene som ble diskutert i møtet:

Mandatet for Oljeutvalget.

Siden det var første møte etter fagforeningens årsmøte, ble mandatet for utvalget gjennomgått og diskutert.

Evaluerings av årsmøtene i klubbene.

Klubbene har avholdt årsmøter, og det kom med mange gode innlegg fra årsmøtene i sist Samleskinnen. Det var enighet om at det var viktig at det kom bilder og tekst fra flere klubber inn i Samleskinnen, slik at enda flere medlemmer kjenner seg igjen gjennom klubben sin.

Sysselsettingssituasjonen i klubbene for Reise og offshore.

Akkurat for tiden, så er de fleste medlemmene i arbeid, men det er fortsatt pågående oppsigelser og permitteringer i noen av utvalgets klubber, og en regner med at det nok vil være innslag av permitteringer gjennom sommeren også. Det er heldigvis positive signaler i markedet nå, og det ser ut til at de verste rundene med oppsigelser har sett sin slutt innen bransjen. Så får vi alle nå sørge for at når trenden snur, at det blir faste ansettelser som blir malen, og ikke midlertidighet.

Tariffoppgjøret 2017:

Fra 1. mars til 30. april øket LOK § 3A med 0,5 kr.
Fra 1. mai ble § 3A øket med kr. 3.11.
Offshorelønn kr. 329,33. 100 % overtid kr. 316,10.
Pkt. 7.1 kr. 19,32.

Aktivitetssuken for EL og IT Forbundet.

Utvalget startet planleggingen av aktivitetssuken, som blir avholdt uke 36 til 38. Det planlegges besøk på verft, prosjekt, klubber og bedrifter, samt aktivitetssdag som medlemmene kan bli med på. Hvis noen ønsker besøk i sin bedrift, eller prosjekt, så send inn forespørsel til fagforeningen. Det vil komme ut mer informasjon om dette over sommerferien.

Andre saker diskutert: Tvistestatus, Tariffoppgjøret 2018, Verving, press på lønnsvilkår.

Oljeutvalget i Rogaland Elektromontørforening ønsker alle lesere og medlemmer en riktig God Sommer!

Mvh. For oljeutvalget, *Leif-Egil Thorsen.*

Rapport fra studieutvalget

Av: Reidar Skjold, leder Studieutvalget

Leder av studieutvalget,
Reidar Skjold

Studieutvalget vil informere om noen aktuelle kurs for våre medlemmer.

Avholdte kurs:

– Startkurs for nye tillitsvalgte i Sandnes i regi Distrikt ble gjennomført den 19-21. april. På dette kurset deltok 19 EL & IT medlemmer.

– Klubbstyrekurs i Distrikt Rogaland ble arrangert på Residence Hotell på Sandnes den 12-14. juni. Hovedelementene i kurset var: organisasjon, forhandling, bedriftsregnskap, inn og utleie, bemaningsselskap, innkjøp i kommuner, arbeidsavtaler, forskrifter, verving og medlemspleie.

– Startkurs (1 dag) for nye tillitsvalgte i Haugesund (Rogaland Elektromontørforening)

Nye kurs i Rogaland Elektromontørforening

– Kurs i Landsoverenskomsten (LOK), arrangeres den 23-25. august 2017 i Haugesund.

– Ungdomskurs arrangeres på høsten 2017.

HMS-konferanse

HMS-konferanse arrangeres den 17-18. oktober 2017. Målgruppe på denne konferansen vil være verneombud og tillitsvalgte.

Saker som vil være tema på konferansen:

- IKT bransjen og arbeidsmiljøet for de som jobber der.
- Arbeidsmiljøkriminalitet – hva er status nå 2 år etter sist vi hadde Arbeidstilsynet på besøk.
- Strengere reaksjoner på arbeid i høyden ved Arbeidstilsynet.
- Arbeidstaker medvirkning – blir vi involvert eller bare informert.
- Hard HR – tøffere tider for tillitsvalgte og verneombud.
- Personvernforordningen – personvern for den enkelte person.
- IA avtalen – blir IA avtalen sine intensjoner etterlevd ute i bedriftene.

Planlagte kurs i høst i Distrikt

- Videregående kurs for tillitsvalgte arrangeres den 13. – 15. september
- Praktisk klubbarbeid arrangeres den 19. oktober

Tid og sted kan endres på oppsatte kurs.

Konferanse gjennom EL & IT Forbundet sentralt

- HMS-konferanse den 4. og 5. september 2017

AOF Sørmarka

- LO – skolen, modul arbeidsliv: søknadsfrist 3 aug. / start 26. september
- LO – skolen, modul organisasjon og ledelse: søknadsfrist 6. juni / start 4 september
- LO – skolen, modul samfunn: søknadsfrist 12. aug. / start 15. oktober

Forslag på kurs

Studieutvalget inviterer fagforeningens medlemmer, tillitsvalgte og klubber til å sende inn forslag på hvilke kurs de ønsker at EL & IT Rogaland skal arrangere i 2018

Forslaget sendes til:

firmapost@rele.no

Forslagsfristen er 22.9.2017

RETURADRESSE:
Rogaland Elektromontørforening
Lagårdsveien 124, 4011 Stavanger

Hjemmeside Rogaland Elektromontørforening: <http://www.rele.no/>
Hjemmeside EL&IT Distrikt Rogaland: <http://www.elogit-rogaland.org/>